

Uvodnik

Jurij Paljk

V novi obleki v nove čase

Prav gotovo bo marsikateri bralec ostal presenečen, ko bo dobil v roke pričujočo številko Novega glasa, ki je v celoti oblikovno spremenjen. Seveda gre le za oblikovne, grafične in tiskarske spremembe, ki so jih narekovali današnji čas, zahteve sodobnega izgleda časopisov in seveda tudi in predvsem neusmiljene tržne zakonitosti, kar v preprostih besedah pomeni, da smo se morali tudi pri Novem glasu odločiti za novosti, ki izdajatelja stanejo manj, kot ga je stala dosedanja oblika časopisa. Vsebinska našega Novega glasa bo seveda ostala tudi v prihodnje zvesta trem stebrom, na katerih je od nekdaj slonel: na ohranjanju in gojenju slovenstva, na demokraciji in na krščanskem izročilu, predvsem pa bomo tudi v prihodnje ostali zvesti vam, drage bralke in bralci, naročniki Novega glasa.

Vemo, da sta pri časopisu vsaka novost in vsaka prenova izjemno kočljivi stvari in da morda komu od naših bralcev ne bo všeč sedanja oblika tednika, ker je bil in je še vedno navezan na stari Novi glas na svetlem, revijalnem papirju, ki se danes skorajda ne dobi več. Novost bo tudi ta, da bomo odslej vsak teden imeli štiri barvne strani, kar je gotovo obogatitev za naš časopis. Prepričani smo, da nam boste ostali zvesti tudi v prihodnje, pravzaprav vas vabimo, da nam svoje pomisleke in predloge za izboljšanje našega tednika kar napišete in sporočite. Vaše predloge bomo resno vzeli v poštev pri pripravi prihodnjih števil. Novi glas ste vi, drage bralke in bralci, in mi, ki ga pripravljamo.

V novi obleki v nove čase torej!

Naša domovina Slovenija bo končno postala članica nove evropske povezave, Slovenci bomo ponovno združeni v istem prostoru, v isti družbi, saj se bodo državne meje postopoma zabrisale, Slovenci z obeh strani sedanje državne meje bomo živeli skupaj, soustvarjali bomo tisto Evropo, katere del smo vedno bili, tudi takrat, ko nas je meja delila. Tudi tu smo pred novostmi, ki marsikomu ne bodo všeč, kot je pač z vsako novostjo.

Mi pa z velikim veseljem pozdravljamo domovino in naše sestre in brate v novi, razširjeni Evropi, ker vemo, da bomo združeni močnejši, bolj prepričljivi in predvsem bolj zanimivi za vso Evropo. Skupaj bomo Slovenci živeli v novi Evropi kot narod, ki ve, kje in katere so njegove korenine, vrednote, jezik, izročilo, omika, kajti združeni smo in bomo močnejši.

V evropskem bogastvu narodov in jezikov bomo Slovenci uspešni zato, ker bomo zvesti svojim koreninam, a odprti sosedu. Stali in obstali bomo zato, ker vemo, da drugim priznavamo dostojanstvo, ki ga zase zahtevamo, in zlasti zato, ker smo trdno prepričani, da Evropa sloni na krščanstvu, ki je Slovence in Evropo ohranilo skozi stoletja!

To, kar se pred nami dogaja, je velik in epohalen dogodek...

Cerkev, ki živi v Furlaniji-Juljski krajini, sprejema kot velik epohalni dogodek vstop v Evropsko unijo desetih novih držav in predvsem prihodnji padec meje, ki je trajala več kot pol stoletja. Že vrsto let so se odnosi med krščanskimi skupnostmi, ki prebivajo na tem območju, čedalje bolj krepili: naj pomislimo na številna srečanja v različnih svetiščih na Koroškem, v Sloveniji in naši deželi, na številna kulturna središča in akademske ustanove, ki so sprožili kompetentne in živahne komunikacijske mreže, majhne sorodstvene vezi, ki so jih med sabo vzpostavili duhovniki, župnije ter laične skupnosti, pri katerih so bile soudeležene vse naše škofije: vse to v prepoznavanju skupnega "oglejskega duha", skupne Cerkve, katere se čutimo "nasledniki". Padec zadnjih pregrad - za zdaj le tistih gospodarskih in trgovskih, v kratkem pa tudi medčloveških - spominja na zgodovinsko poslanstvo, ki teži k združevanju v različnosti; to so onemogočile le nesrečne ideologije in vojno nasilje: pomemben dogodek torej, ki nas

prek alegorične parabole spominja na Božjo previdnost našega Učitelja, na Kristusa, ki je "odpravil delitveni zid" in tako odvezal grehov in naznanil mir "bližnjim in oddaljenim narodom": naloga in odgovornost, da se spoznamo in se ljubimo, bosta odslej nujno potrebni. Naše cerkvene stvarnosti se bodo morale pripraviti na sodelovanje, ki bo težilo k vzpostavitvi take evropske perspektive, ki ne bo slonela le na gmočnih dobrinah, temveč na kulturnih in duhovnih vrlinah, ki so dale osnovo in smisel naši zgodovini.

Prav zato se v tako prazničnih dneh sklicujemo na tri pomembne perspektive, ki jih bomo odigrali v prvi osebi. Prvo predstavlja nova Evropa: po smeri, ki jo je večkrat nakazal papež Janez Pavel II. (tudi ob nepozabnem srečanju, ki ga je imel s predstavniki civilne in verske družbe ter predstavniki deželnih institucij, kateremu je stala v ozadju čudovita oglejska bazilika), smo poklicani zato, da ponovno vzpostavimo "posredovalni dialog med Vzhodom in Zahodom"; trenutek, ki ga doživljamo, predstavlja le majhen korak na poti združevanja narodov, ki živijo med "Atlantikom in Urali": tako združevanje je bilo vedno v sanjah najgloblje dvatisočetne krščanske tradicije.

Drugo predstavlja mir v pravici: naš svet je bil deležen prevelikega pretakanja krvi, ki so ga povzročali zatiranje, nasilje, vojne, barbarstva, ki so onemogočala izdelavo nove kulture, laboratorija za izgradnjo novih mostov med ljudmi, novih svetovnih

poti; te naj bi služile ustvarjanju trajnega miru, ki bi bil zakoreninjen v spoštovanju človekovih pravic in v negovanju vsake osebe, predvsem revnejše in krhke. Tretji izziv je povezan s sprejemom, saj odprava mejnih ograd ne sme služiti le, da se le-te premaknejo in postanejo tako nov mejnik med Severom in Jugom sveta, temveč priložnost, da nanovo premislimo pojem sožitja, začeniši z gotovostjo prijateljstva: kdor trka na naša vrata, nam nudi možnost, da primerjamo in podkrepimo našo vero v Jezusa Kristusa prek srečanja in jasnega ter konstruktivnega dialoga s tistim, ki nosi v sebi kulturne, verske in filozofske vrline, drugačne od krščanskih.

Dobro vemo, da epohalni prehod, ki je pred nami, ne bo brez težav in da bo povzročil veliko težav, ki jih bodo morale institucije resno in strogo rešiti: vsekakor solidarna bližina k tistega, ki tvega delovno mesto ali s težavo razmišlja o spremembi nekaterih produktivnih dejavnosti v druge, nam ne brani, da se Gospodu zahvalimo in povzdignemo k Njemu našo čast ob misli, da to, kar se pred nami dogaja, je izreden dogodek, ki nas lahko privede do upanja v boljšo prihodnost: vse vabimo, da se pridružijo naši molitvi!

+ Msgr. Pietro Brollo, videmski nadškof
+ Msgr. Dino De Antoni, goriški nadškof
+ Msgr. Evgen Ravignani, tržaški škof
+ Msgr. Ovidio Poletto, škof
Concordie-Pordenona

Pred 1. majem 2004

Naši škofje,
novogoriški
župan in
predsednik SSO
o vstopu
Slovenije v EU

3

Msgr. Rode odšel iz Slovenije

Dosedanji
ljubljski
nadškof dr. Franc
Rode je postal
prefekt v
Vatikanu

4

Pogovor

Ivan Bresciani iz
Gorice je postal
diakon in bo
julija letos
posvečen v
duhovnika

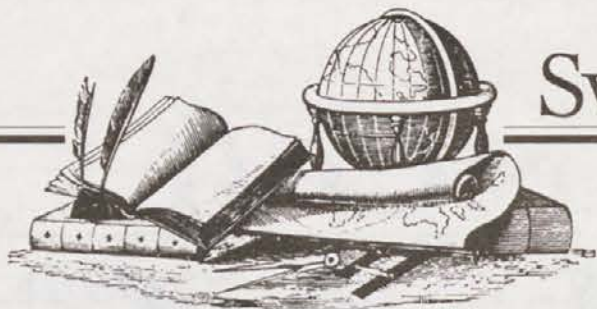
5

"Moj svet brez meja"

Otroci Goriške z
obeh strani
državne meje
naredili več kot
400 slik za
razstavo v Centru
Bratuž

8

Vstop Slovenije v EU in vprašanje glavnega mesta Dve "hladni prhi" za Trst

Trst je po svoje čudno mesto, ki bi po eni strani želelo imeti središčno politično ter gospodarsko vlogo, po drugi strani pa zavrača spremembe, ki bi ga vključile v sodobno življenjsko dinamiko. Že sama misel na takšne spremembe ga moti. To se je značilno pokazalo ob dveh nepričakovanih predlogih. Oglejmo si, za kakšna izziva pravzaprav gre.

Že v zadnji številki Novega glasa smo izpostavili dejstvo, da tržaške javne institucije zgolj pasivno čakajo na širitev evropske povezave s sosednjo Slovenijo, kar se očitno kaže v pomanjkanju primerne zunanje obojebeženega tega zgodovinskega dogodka. V tem pogledu bo osrednjo vlogo tako odigrala Gorica. Zvedelo se je, da bo krajevna televizijska postaja Telequattro oddajala konec aprila posebno televizijsko oddajo z značilnim naslovom Nostalgijski za prihodnost, ki jo pripravlja časnikar Luciano Santin. Slednji je k sodelovanju v oddaji povabil tudi nekdanjega župana, pisatelja in kulturnika Manlija Cecovinija, ki je povabilo iz zdravstvenih razlogov in starosti (90 let) prijazno odklonil, svoje misli ob širitvi Evrope pa je izpostavil v zadevnem pismu. V njem namreč pravi, da omenjeni dogodek predstavlja tudi simbolično priložnost za utrditev odnosov med Slovenci in Italijani na tukajšnjem območju. Zato ponavlja svoj že pred nekaj leti izražen predlog, da bi se v tržaških italijanskih šolah uvedlo obvezno učenje slovenščine. V pismu nadalje pravi, da gre končno za dejanje omike, ki obenem odpira razvojne možnosti za vse.

Tržaški dnevni tisk, z izjemo Primorskega dnevnika, je nekako obsel omenjeni anticipirani Cecovinijev predlog, vendar tudi drugi dejavniki ne bodo mogli brezbrizno mimo po predvajanju omenjene televizijske oddaje, ki bo, kot kaže,

tudi drugače razburila zaprte tržaške kroge.

Drug predlog, ki močno vznemirja zlasti tržaške kroge, pa prihaja iz bližnje Furlanije. Deželni svetovalec iz vrst Marjetice in bivši župan v Huminu (Gemonu) Virgilio Disetti je nepričakovano iznesel osebni predlog, naj Videm postane glavno mesto Furlanije-Juljske krajine. To je vneslo nemir v vrste tako desne kot leve sredine. Najmanj navdušenja za ta predlog je na Goriškem, in seveda na Tržaškem. Od furlanskih politikov se je za predlog najbolj navdušeno opredelil predsednik videmske pokrajine Strassoldo, sicer pripadnik gibanja Naprej Italija. Najbolj odločno pa ga je odklonil tržaški župan Dipiazza (tudi iz vrst Naprej Italija), ki v njem vidi zavist Trstu, ki kandidira za Expo 2008 in z evropsko širitvijo postaja spet središče svojega zaledja. Na zadevni tiskovni konferenci je med drugim dejal, da je pripravljen tudi takoj izstopiti iz stranke, če le-ta ne bo odločno zavrnila Disettijevega predloga. Odločno odklonilno stališče je zavzel tudi predsednik goriške pokrajinske uprave Giorgio Brandolin. Oglasil se je tudi bivši tržaški župan in voditelj Liste za Trst Cecovini, ki bi ne nasprotoval, da Videm postane glavno mesto Furlanije-Juljske krajine ob pogoju, da Trst dobi upravno avtonomijo po zgledu tridentinske province.

V neprijetnem položaju se je znašel deželni predsednik Illy, ki je Tržičan in obenem mora zagovarjati celovitost dežele Furlanije-Juljske krajine, skladno s programom Demokratične zveze, na osnovi katerega je bil izvoljen.

Polemike o tem vprašanju se bodo gotovo nadaljevale v vidiku oblikovanja novega deželne statute. Trst se vsekakor čuti v nelagodnem položaju ob odpiranju vprašanja glavnega mesta dežele.

Alojz Tul

Tik pred začetkom volilne kampanje - 12. in 13. junija bodo volitve za evropski parlament in ponekod tudi upravne volitve - je Evropski parlament odobril poročilo o svobodi sredstev množičnega obveščanja, pri čemer je bila predmet ostre graje tudi in predvsem Italija, le nekaj dni zatem pa je Evropska komisija dostavila Rimu "opozorilno pismo". V prvem primeru se zadeva tiče samega Berlusconija, ki je lastnik vseh zasebnih televizijskih omrežij v državi in kot ministrski predsednik v političnem pogledu nadzoruje tudi celotno državno radiotelevizijsko omrežje. Čeprav je že na začetku svojega mandata svečano obljubil, da bo parlament z ustreznim zakonom uredil to vprašanje, se stanje ni premaknilo z mrtve točke. Poznavalci trdijo, da takega primera ni v nobeni demokratično urejeni državi na svetu.

Evropska komisija pa je v svojem opozorilnem pismu pozvala italijanske oblasti, naj poskrbijo, da se proračunski izdatki zmanjšajo za 7 milijard

Italija predmet pozornosti Evropske zveze

Mrzla prha pred junjskimi volitvami

evrov, kar ustreza 0,5 % BDP (bruto domačega proizvoda). Evropska komisija ugotavlja, da lahko pride do kršitve Maastrichtske pogodbe, ki določa, da proračunski izdatki ne smejo prekoračiti meje 3 % BDP. Italija naj zato sprejme ukrepe, ki naj bodo stalnega značaja, s čimer bo tudi spoštovala Pakt o stabilnosti in rasti, ki ga je EZ sklenila v Amsterdamu in po katerem se je obvezala, da bodo njeni javni proračuni uravnovešeni ali aktivni. Za kršitve teh obveznosti so seveda predvidene kazni. Minister za gospodarske zadeve Tremonti je ob tej novici naredil le kisel obraz. Vemo pa, da sta tako Berlusconi kot Tremonti svoj čas ugotavljala, da sta tudi Francija in Nemčija kršili obe pogodbi... O Tremontiju je znano, da je svoje glavni človek. V skladu z dogovorom bi podpredsednik vlade Fini, ki je tudi voditelj Nacionalnega zavezništva, moral

skrbeti za usklajevanje vseh gospodarskih dejavnosti. Temu se upira prav Tremonti, Berlusconi pa molči.

Na evropskih volitvah bo Berlusconi kandidiral kot nosilec liste Naprej Italija! v vseh petih volilnih okrožjih, medtem ko bo minister Bossi nosilec liste Severne lige v vseh volilnih okrožjih. Bossi je še vedno v bolnišnici v Vareseju, potem ko je 11. marca zbolel za srčno kapjo, čemur je sledila še možganska kap in ne bo mogel nastopati na volilnih zborovanjih. Tudi "Prodijska lista" (Marjetica, Levi demokrati in socialisti) še ni predstavila svojih list v vseh volilnih okrožjih. Isto velja za ostale politične skupine. Berlusconijska kandidatura pa je le vaba za volivce, saj zakon pravi, da sta mesti evropskega poslanca in predsednika vlade nezdružljivi. Nekaj podobnega velja tudi za kandidature prvaka Severne lige.

Slovenska skupnost bo nastopila skupno z Južnotirolsko ljudsko stranko (SVP); nosilec liste pa bo evropski poslanec Michl Ebner, ki bo gotovo spet izvoljen. Na njegovi listi bo tudi kandidat Slovenske skupnosti. V evropskem parlamentu je v tem mandatu bil Slovenec Dimitrij Volčič, ki pa ga tokrat Levi demokrati ne kandidirajo več. Zdi se, da na "Prodijski listi" ne bo nobenega slovenskega kandidata.

V središču pozornosti italijanske javnosti je seveda dogajanje v Iraku, kjer ima Italija svoje vojake. Vlada še vedno izjavlja, da jih ne namerava umakniti po 30. juniju, čeprav se je celotna zadeva hudo zapletla zaradi usode ugrabljenih talcev. Od štirih Italijanov je eden bil ubit, ostale tri pa naj bi ugrabitelji izpustili, a le pod določenimi pogoji. Na začetku so odgovorni predstavniki vlade, s predsednikom Berlusconiem na čelu, dajali zelo vzpodbudne izjave, češ da je izpustitev tik pred zdajci. Nato pa so vsi začeli poudarjati, kako sta potrebni zmernost in zadržanost. Položaj v Iraku pa postaja iz dneva v dan bolj zapleten, zato je skrb za ugrabljenе talce še toliko večja.

Drago Legiša

SSk in Južni Tirolci pri Rutelliju

Zavezništvo za prihodnje evropske volitve

Na sedežu Marjetice v Rimu je prejšnji teden njen predsednik Francesco Rutelli sprejel predstavništvo Slovenske skupnosti in Južnotirolske ljudske stranke (SVP). Slovensko stranko je zastopal njen deželni tajnik odv. Damijan Terpin, SVP pa politični tajnik in poslanec Siegfried Brugger in evropski poslanec Michl Ebner. Prisotna pa sta bila še poslanec Bressa in senator Betta, predstavnika Marjetice iz pokrajine Trento. Na srečanju je bilo tudi formalno potrjeno volilno zavezništvo za prihodnje evropske volitve med Marjetico oziroma Prodijsko enotno listo in manjšinskimi strankami. Slovenska skupnost se bo torej predstavila s slovenskim kandidatom na listi Južnih Tirolcev, ki bodo za nosilca liste kandidirali dosedanji evropskega poslanca Ebnerja. Rutelli je izrazil zadovoljstvo nad dogovorom med njegovo stranko in manjšinskimi predstavniki. Marjetica in celotna Prodijska enotna lista, v imenu katere je govoril, se s ponosom odrekata izvolitvi enega poslanca in korist kandidatu, ki bo izvoljen na manjšinski listi. Na predlog Terpina je tudi prišlo do dogovora za srečanje manjšinskih predstavnikov s Prodijem, ki bo tako še dodatno potrdil svojo odprtost do manjšinskih vprašanj.

25. april v Italiji in v naši deželi

Praznik osvoboditve

Praznik zmage nad naci-fašizmom je po vsej Italiji potekal v znamenju spominskih slovesnosti. Predsednik Ciampi je na eni izmed njih poudaril, da brez zgodovinskega spomina ni prihodnosti. Obletnico so tudi v naši deželi počastili s številnimi proslavami. Osrednja je bila v tržaški Rižarni.

V imenu goriške pokrajine njen predsednik Giorgio Brandolin na dveh lepkih, v italijanskem in slovenskem jeziku, poudarja, da bi brez takratnih žrtev danes ne mogli govoriti o svobodi, demokraciji in strpnosti, prav tako ne o Evropski uniji, o padcu meja in

o mirni integraciji narodov. Spominjamo se, da "izkušnja preteklosti osmislijo sedanjost in verujemo v boljšo bodočnost naših otrok."

Goriški župan Vittorio Brancati pa je podpisal lepaka goriške občine (v italijanski in slovenski) z razmišljanjem A. Gramscija (La città del futuro, 1917) o ravnodušnosti in ravnodušnežih, ki so za družbo in politiko nevarni. Treba je namreč živeti in se opredeljevati. Kljub pripravam na skorajšnji vstop Slovenije v Evropsko unijo in številnim spremnim prireditvam je imel tudi letošnji 25. april velik poudarek.

Povejmo na glas

Evropa, ki naj pomiri svet

Tik pred velikim dogodkom smo, ko bo začela nova Evropa, in upravičeno se tega veselimo. Še kako prav imamo, da smo slavnostno razpoloženi, tako se spodobi ob vseh velikih in pomembnih dogodkih, za katere želimo, da bi bili pričetek nečesa lepšega in boljšega, saj lepše in boljše prihodnost vedno potrebujemo. Globoko v človeku je namreč usidrana želja po takšni prihodnosti, ki naj bi zanesljivo prinesla dodatne lepe stvari, zaradi katerih naše življenje že sedaj zadobi večji in trdnjši smisel. Zato se pač nove Evrope veselimo in vanjo verjamemo.

To pa, da smo pripravljeni tako prepričano verjeti, še ne pomeni, da živimo v oblakih in da se ne zavedamo problemov in neznank, ki nas iz dneva v dan spremljajo in navdajajo tudi z zaskrbljenostjo. To, da v novo Evropo trdno in brez pridržkov verjamemo, še ne pomeni, da smo izgubili izpred oči, kar nas dandanes obdaja, še ne pomeni, da smo naivni sanjači podobni otrokom, ki jim je zavest senčnih strani prihranjena. Dobro namreč vemo, da se nahajamo v tako težki in zapleteni situaciji, kot se človeštvo ni nahajalo kar nekaj desetletij. Dobro se zavedamo, da se pred našimi očmi nemirno in celo nestrpno dvigajo civilizacijske in verske drugačnosti ter grozijo z nepomirljivostjo, če ne bomo storili vsega, da se zlovesči oblaki umaknejo in ponovno dajo soncu možnost, da nam podari toplino duše in mirnost srca. Dobro se zavedamo, da je prav nova Evropa tista možnost in nemara edina priložnost, ki lahko

razsvetli zatemnjeno nebo, da se bo blaga sončna toplota pomiritve razlila po vsem svetu od enega konca do drugega. Prepričani smo, kot rečeno, da ima smisel le takšna nova Evropa, ki bo zares pomagala svet pomiriti, da bi ga slednjič zares pomirila. In v tem prepričanju ni nič političnega, v tem prepričanju je le skrb za človeka, za nas in za vse ljudi.

Smisel ima Evropa, ki bo pomirila svet, sicer se bodo naša sedanja slovesna pričakovanja in upanja razblinila. Smisel ima Evropa, ki bo vplivala na svet z željo izmiritve, v nasprotnem primeru se bo ta naša nova celina izneverila sami sebi in svoji bridki ter zato pričevanjski zgodovinski izkušnji. Izneverila se bo poslanstvu, da mora nenehno in vsakomur pripovedovati, kako je urejanje sveta s silo in z nasilnimi sredstvi tragično in brezuspešno, posebno če se ga poslužujejo najbolj razvite civilizacije. Sila ni namreč še nikoli ničesar rešila, sila je le na hitro ukrepala in razmere kratkoročno spremenila, pri tem pa ni ničesar koristno preobrazila in zares na novo ustvarila. Sila je samo uničevala in, potem ko je dokončala svoje delo, postavila pred vse strašno vprašanje, zakaj smo se je sploh poslužili, zakaj smo se sploh prepustili njenim skušnjavam in prevarantskim obljubam. Zato torej Evropa, ki naj pomiri svet, zato ta tako težko uresničljiva, zato pa veličastna njena naloga, ker brez pomiritve ne more biti lepše in smiselne prihodnosti, ne more biti sreče in smisla.

Janez Povše

NOVI
GLAS

Glavni urednik Andrej Bratuž - Odgovorni urednik Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst,
tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

Tisk Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l.,
Viale della Navigazione Interna, 40 - 35129 Padova PD,
tel. 049 8073263 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

Letna naročnina: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 65
evrov, prioriteta pošta 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

Cena oglasov po dogovoru

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI
in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakona št. 675/96 (varstvo
osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne
podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko
brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov,
ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi letih.

To številko smo poslali v tisk v torek, 27. aprila, ob 14. uri.

Nagovori: goriški nadškof De Antoni, koprski škof Pirih, župan občine Nova Gorica Brulc, predsednik Sveta slovenskih organizacij Pahor

Z optimizmom pozdravljamo ta zgodovinski trenutek

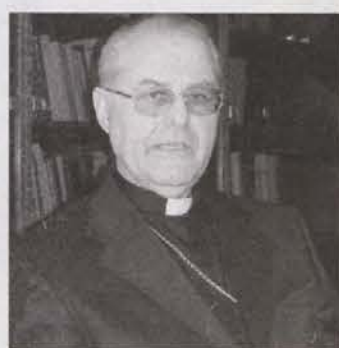
Msgr. Dino De Antoni, goriški nadškof:

Prijateljem Slovincem izrekam iskreno dobrodošlico ob njihovem prihodu v Evropsko unijo, kamor spadajo od nekdaj! Ta pozdrav prihaja iskreno in iz srca. Pozdravljam vas, Slovenke in Slovenci zato, ker prihajate v nove evropske povezave, da ponovno sestavite tisto družino bratov in sestr, ki so si različni, a so vseeno bratje in sestre, združeni v isto družino narodov.

Zgodovina in znani dogodki iz polpretekle zgodovine so nas ločevali in ločili preveč časa! Sedaj bomo pričali postopnemu odpravljanju državne meje in sam bom javno pokazal, da si želim, da meje ne bi bilo več, ko se bom na zadnji dan aprila, na predvečer slavlja v Gorici, odpravil peš na Kozanjevico, kjer bova skupaj z msgr. Metodom Pirihom molila za boljšo Evropo in za vse narode, ki sestavljajo našo Goriško, a tudi širšo Evropo. Kot človek Cerkve rad povem, da je krščanstvo temelj Evrope in si ne morem predstavljati Evrope brez krščanstva! Kristjani in seveda tudi Goričani lahko vsem ponudimo zgled razlikosti v edinstvi! Ne bi rad, da bi tudi izročilo in duh Ogleja postala puhla fraza, a vseeno moram na tem mestu jasno povedati, da kristjani lahko zares s svojimi izkušnjami in seveda s svojimi pokončnimi držo, s svojim pričevanjem zgradimo novo Evropo. Pozdravljena torej Slovenija, pozdravljeni Slovenci! Kajti prav Slovenci ste nam vsem lahko za zgled, saj vaša kultura, vaš jezik, vaša omika, saj je vaša samobitnost zares tesno povezana, in ste pravzaprav sami tesno in nerazdružljivo kot narod povezani s krščanstvom!

Msgr. Metod Pirih, koprski škof:

Z veseljem je slovenska Cerkva nagovarjala slovenske vernike in slovenske državljane k prizadevanjem za vstop v Evropsko unijo. Spomnite se samo tega, da smo nagovarjali slovenske državljane, naj se udeležijo referendumu, ko smo se slovenski državljani masovno odločili za vstop v Evropsko unijo. Slovenski škofje smo pred kratkim tudi skupaj postavili posebno pastirsko pismo, v katerem pozdravljamo vstop Slovenije v Evropsko unijo in tudi jasno povemo, da si nove Evrope ne predstavljamo brez krščanskih korenin in vrednot. Odlično smo in seveda bomo sodelovali tudi v prihodnje tako z vi-

demsko, tržaško kot seveda tudi z goriško nadškofijo. Še posebej goriška nadškofija nam je bila vedno blizu in lahko rečem, da imamo z njo najtesnejše vezi, tudi zaradi sloviatega goriškega semenišča, iz katerega je prišlo veliko hrvaških, slovenskih, furlanskih in italijanskih duhovnikov. Ti duhovniki, ki so se tam izsolali, so prenesli svoja poznanstva in vezi na današnje duhovnike. Vsako leto z goriško nadškofijo priredimo romanje na Sveto Goro. Gre za izjemno pomembno bogoslužno srečanje v štirih jezikih. Pred kratkim smo na Grgarju blagoslovili pot treh svetišč, ki vodi iz Grgarja na Sveto Goro, od tam v Marijino Celje in potem na Staro Goro. Tudi to je vzpodbuda za prihodnost. Predvsem pa bi ob tem zgodovinskem trenutku rad rekel vsem, da se sam zavedam dobrih stvari, a tudi nevarnosti, ki jih s seboj prinaša razvita družba, v katero Slovenci vstopamo. Predvsem sem vedno bolj prepričan, da moramo mlade tako učiti, da bodo boljši, kot smo bili mi in bo zato prihodnost bolj svetla. Prav na področju dela z mladimi se lahko veliko naučimo od vas, ki ste desetletja živeli v demokraciji. Prepričan sem, da bomo tudi v prihodnje gradili povezovanja na krščanskih koreninah in na krščanski veri.

Mirko Brulc, župan Mestne občine Nova Gorica:

Vesel sem, da smo tik pred pomembnim trenutkom v naši zgodovini. Vstop Slovenije v Evropsko unijo bo korak več pri odpravljanju meje, ki je po drugi svetovni vojni tako ostro zarezala med ob meji živče ljudi. Kljub fizični oviri, ki jo je predstavljala, pa so jo tukajšnji prebivalci znali preseči in vzpostaviti sodelovanje, ki je povezovalo ljudi na obeh straneh meje. To sodelovanje se je z leti še stopnjevalo, tako da danes sodelujemo že na najrazličnejših področjih in v različnih projektih: od čezmejne avtobusa, do skupnih kulturnih in športnih prireditev, pred nami je nakup magnetne resonance za potrebe obeh bolnišnic in skupni gledališki abonma, ki bo ugledal luč v jeseni. Prav skupne storitve, ki bodo izboljšale kvaliteto vsakdana ljudi ob meji, so tiste, ki bodo po mojem mnenju pozitivno vplivale na skupno življenje in sodelovanje v prihodnosti. Obe upravi, uprava Občine Gorica in uprava Mestne občine Nova Gorica sta

dokazali, da skupaj zmoremo premagovati tudi težave in da se lahko kot prijatelji pogovarjamo o tistih lepih in tudi o tistih manj prijetnih stvareh. Naše želje so usmerjene v sedanjost in prihodnost, zato, da bi ljudem ustvarili pogoje za srečno življenje v miru in zadovoljstvu. Zato pozdravljamo ta zgodovinski trenutek, trenutek, ko se zopet združujemo na območju, kjer smo nekdaj skupaj živeli Slovenci, Italijani in Furlani in tudi drugi narodi v multikulturalnosti in medsebojnem spoštovanju. Naj bo nova prihodnost podrepljena z optimizmom, pozitivnim zagonom in željo, da bi skupaj živeli v sožitju in prijateljstvu. Obenem vam čestitam ob prvem maju, prazniku dela, in vsem skupaj izrekam iskreno vabilo, da se nam pridružite na osrednji prireditvi ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo 30. aprila ob 21. uri na novem trgu pred železniško postajo v Novi Gorici.

Sergij Pahor, predsednik Sveta slovenskih organizacij:

Slovesnosti, prireditve, simbolična srečanja in izmenjave na meji, euforija, tudi nekaj zrežiranega patosa in zlagane vlnudnosti, morda celo nekaj preračunljivosti in gotovo tudi tržne zainteresiranosti, pa vendar praznik, praznik za vse! 1. maj 2004, dan vstopa Slovenije in drugih devetih držav v sklop Evropske zveze hočemo razumeti kot resničen praznik. Noben evroskeptik me ne bo prepričal, da je boljša kitajska pregrada, da se mu toži za železno zaveso, da bi raje gledal na drugo stran preko berlinskega zidu (z ene ali druge strani, vseeno). Te namišljene obrambne zapore so bile svoj čas še kako učinkovite, saj so na eni in na drugi strani kitajskega zidu še danes celo rastline drugače, posledice železne zaves pa še lahko preverjamo v glavah mnogih, ki so morali živeti svoje usode v totalitarizmu. Sicer pa so tudi dosti bolj prepustne meje ustvarile možno opazne razlike med ljudmi, družbami in narodi. Razlike v miselnosti, navadah, gledanjih, vrednotah. Povzročale so jih meje kot večdesetletne ločnice svetov, družb, političnih in ekonomskih sistemov in jih je težje spreminjati kot pa brisati meje.

Kaj je na tem lepega? Ko padajo pregrade, se ljudje lažje premikajo, s seboj prinašajo svojo drugačnost, znanje, kulturo, entuziazem, sposobnosti, kar vse pomeni spodbudo za izmenjave in sodelo-

vanje, ne samo ekonomsko ali trgovinsko. Globalizacija se ne sme omejiti na svobodno trženje, ki ponavadi koristi samo enemu, močnejšemu. Nas seveda posebej zanima Slovenija, veselimo se njenih novih perspektiv in možnosti, zadovoljni zasledujemo v mednarodnem tisku zanjo ugodne napovedi, še posebej, če jih spremljajo simpatija komentatorjev in laskave ocene njenih naravnih in kulturnih lepote, civilizacije, urejenosti okolja. Istočasno pa nas skrbi njena protislovja, njeni strahovi, institucionalne in gospodarske šibkosti, notranja sprtost, pretirana pričakovanja naivnežev, še posebej šibka identiteta številnih pripadnikov slovenskega naroda. Kaj se bo spremenilo?

Na prvi pogled se po slovesnostih in obveznem praznovanju ne bo nič spremenilo, na mejnih prehodih - tako napovedujejo - bomo morali biti še celo bolj potrpežljivi kot doslej. Zakaj torej veselje? Ne bodimo neučakani. Najprej je res, da so vse trajne spremembe dolgoročne narave, že zato, ker se je treba na nove razmere najprej prilagoditi, plačati davek za nerazvitost in poiskati najboljše rešitve iz neizogibnih težav. To velja za vse nove članice EZ, Slovenija je pri tem celo na boljšem, ker je manjša in se je znala še prej modernizirati, poleg tega so Slovenci že po naravi podjetnejši in delavni. To pomeni, da bo marsikaj odvisno od Slovencev samih, kakor tudi od nas, če bomo hoteli tudi mi kot manjšinci izkoristiti večje prilike in možnosti odpiranja meje. Odprta meja pomeni ne samo prost pretok ljudi in blaga, ampak za manjšino pomeni tudi širjenje življenjskega prostora in njegove neprekinjenosti, obnavljanje teritorija in družbeno-kulturne skupnosti, ki sta nekoč že bila eno in sta nas v preteklosti preoblikovala iz ljudstva v narod. Prav pojem skupnosti je za slovenski narod in njegove manjšine ključnega pomena. Prepogosto opažamo, da predstavlja pojem skupnosti, v brk naši majhnosti, šibkejšo točko naše zavesti in identitete. To velja za vse ravni našega skupnega življenja, v prvi vrsti za manjšino, ki je močna in odpornost le do tolikšne mere, kolikor se zna izražati z zavestjo močne skupnosti. Odprava državne meje in obnavljanje skupnega jezikovno-kulturnega in socialnogospodarskega prostora je lahko močna spodbuda k temu kvalitetnemu skoku, če bomo to razumeli na obeh straneh meje.

Pastirsko pismo slovenskih škofov

Krščanska celina

"Evropa bo začela dihati z obema kriloma svojih pljuč"

1. majem 2004 bo Republika Slovenija postala polnopravna članica velike evropske družine narodov, Evropske zveze. Poleg političnega, gospodarskega in kulturnega pomena, ki ga ima ta edinstveni korak v naši zgodovini, želimo opozoriti tudi na njegov duhovni pomen.

Z vključitvijo v združeno Evropo stopamo v skupnost držav in narodov, katerih temeljne vrednote so krščanskega izvora. Tudi naše temeljne vrednote, ki so nam pomagale, da smo se ohranili kot narod z lastno kulturo in samozavestjo, izhajajo iz istih krščanskih korenin. Te vrednote nas bodo tudi v prihodnosti povezovali z drugimi evropskimi narodi. Skupaj z nami vstopajo v združeno Evropo še nekateri drugi slovanski narodi. Tako bo Evropa začela dihati z obema kriloma svojih pljuč, zahodnim in vzhodnim, kot želi tudi papež Janez Pavel II. Evropski narodi in države se ne združujejo samo iz gospodarskih razlogov, temveč tudi iz kulturnih, moralnih in duhovnih. Že zdaj nas združijo: sožitje v enakopravnosti in sodelovanju, sprava, mir, pravičnost, solidarnost, soodgovornost, verska svoboda. V preteklosti so se evropski narodi med seboj pogosto bojevali. V 20. stoletju sta se v Evropi zanimali dve svetovni vojni. Združena Evropa želi biti območje mira, enakopravnega sodelovanja, medsebojnega spoštovanja kulturnih razlik in solidarnostne povezanosti. Kot temeljno vrednoto priznava dostojanstvo človeške osebe vsakega človeka. Medsebojni napetosti ali sporovi ni dovoljeno reševati z vojaško silo. Spoštovanje človeškega življenja je treba razširiti na vse njegove oblike in obdobja. S polnopravnim članstvom v Evropski zvezi postajajo člani drugih evropskih narodov naši sosedje in sodelavci, naši evropski bratje in sestre. Tudi mi moramo svojo zgodovino premisliti v luči evropske enotnosti in na novo osvetliti vse tisto, kar nas z drugimi evropskimi narodi povezuje in zaradi česar smo si blizu. Mejači in vsi drugi Evropejci naj bodo v naših očeh predvsem dobri sosedje.

Zgodovinsko gledano, si Evrope ni mogoče misliti brez

krščanstva. Imamo enake temeljne vrednote in moralna načela, vendar krščanska dediščina ni zagotovljena enkrat za vselej. Evropa brez krščanstva ne bi bila več Evropa. Kot radi pravijo nekateri evropski politiki, Evropa potrebuje dušo. Evropska duša je krščanski pogled na dostojanstvo vsakega človeka, solidarnost s tistimi, ki so v stiski in nesrečni, spoštovanje človekove svobode, njegove kulture in vesti. Skratka: evropska duša je krščanstvo samo. Skupna krščanska dediščina je torej tudi skupna zaveza in dolžnost, da jo ohranimo. Kakor si za to prizadevamo v Sloveniji, si bomo odslej za to prizadevali skupaj z drugimi evropskimi kristjani v celotni združeni Evropi, da bi bila vera v Jezusa Kristusa še naprej sol, kvas in luč nove Evrope.

Krščanstvo je vera upanja. Upanja v življenje, v neminljivo srečo, v uresničeno bratstvo vseh ljudi. Temelj tega upanja je vstali Kristus. Dosednje življenje po evangeliju je najzanesljivejše jamstvo, da se še tu na zemlji, v združeni Evropi približujemo vesoljnemu bratstvu. Kristjani v združeni Evropi bomo svetlu lahko kaj povedali, če bomo zajemali iz svoje bogate duhovne dediščine. V ustvarjalni zvestobi bomo sproti odkrivali nadaljnjo pot ter širili prostor svobode in odgovornosti. Zavedamo se tudi, da pridružitvev združeni Evropi nima samo dobrih strani. Nekaterim med nami bo - predvsem v začetku - zaradi tega težje. Pretijo nam tudi nove nevarnosti. Zato je potrebno, da kot kristjani skupaj z vsemi drugimi državljani Republike Slovenije okrepimo zdravo narodno zavest, ljubezen do domovine, voljo in veselje do življenja ter medsebojno povezanost in solidarnost.

Zavetniki Evrope sv. Benedikt, sv. brata Ciril in Metod, sv. Brigita Švedska, sv. Katarina Sienška in sv. Edith Stein naj nas varujejo s svojo priprošnjo. Besede blaženega Antona Martina Slomška: "Sveta vera bodi vam luč, materni jezik pa ključ do zveličavne narodove omike" pa naj nas utrjujejo v zvestobi Bogu in domovini."

Slovenski škofje

(Pastirsko pismo, ki so ga duhovniki prebrali v župnijah minulo nedeljo, 25. aprila 2004)

ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE
ZDRUŽENJE ITALIJANSKIH ZBOROV-GORICA - USCI
ZVEZA KULTURNIH DRUŠTEV NOVA GORICA

V GORICI SEM...

PRAZNIK PESMI IN BESEDE

Združeni zbori Goriške in Novogoriške ter godbi na pihala

Gorica, Trg severne železniške postaje

2. maja 2004 ob 16.30

Ljubljanski nadškof in metropolit dr. Franc Rode se je poslovil od slovenskih vernikov

Slovo od Slovenije in prevzem nove vloge v Vatikanu

Dosedanji ljubljanski nadškof in metropolit dr. Franc Rode je v Vatikanu v sredo, 21. aprila, uradno prevzel položaj prefekta Kongregacije ustanov posvečenega življenja in družbe apostolskega življenja.

Od škofije, vernikov in duhovnikov se je poslovil s slovesno zahvalno mašo v ljubljanski stolnici 18. t.m. Ob slovenskih škofih Perku, Krambergerju, Pirihu, Uramu, Glavanu, Kvasu in Smeju se je zbralo več kot 200 duhovnikov in več kot 2000 vernikov.

Objavljamo nekaj misli iz zahvale msgr. Rodeta: "Zahvaljujem se svojemu Bogu, kadar koli se vas spominjam in v sleherni svoji molitvi prosim za vse vas vesel, da sodelujete pri oznanjevanju evangelija. (Flp 1, 3 sl). Tako je pisal apostol Pavel svojim misijonskim sodelavcem. Tudi jaz se ob slovesu zahvaljujem Gospodu za vas vse, dragi bratje in sestre! Sobotom v škofovski službi za zgledno sodelovanje v duhu edinosti, duhovnikom, redovnikom in sestram redovnicam za njihovo ljubezen do božje Cerkve in za zvestobo svetemu poslanstvu... Ko se ob odhodu v Rim oziram na minuli sedem težkih in viharjih let, se sprašujem, ali so bila moja stališča in besede pravilni, ali so bila v korist Cerkvi in narodu. Iskreno mislim in želim, da je bilo tako. Sicer pa drugače, kot sem govoril, tudi ne bi bil mogel govoriti. Govoril sem to,

kar sem kot pastir moral... Moj namen, edini cilj mojega škofovskega delovanja je bil udriven in poglobitev vere v slovenskem narodu. Udriven vere, ki smo jo prejeli od prednikov in je od 8. stoletja dalje del naše istovetnosti... Vere, ki je luč in radost naših src. Vere, ki daje smisel našemu življenju in smrti... Brez te vere, bratje in sestre, ki je tudi najtrdnjša osnova moralne prenovne slovenskega naroda, nimamo prihodnosti.

Da bi to vero poglobili in jo bolj uspešno oznanjali sodobnemu človeku, predvsem mlademu rodu, smo v teh letih obhajali Plenarni zbor Cerkve na Slovenskem. To zborovanje, ki je razodelo notranjo moč in mladostni zagon slovenskih kristjanov, je bilo velika milost. Sedaj je čas, da uresničujemo njegove sklepe in tako izpolnimo pričakovanja, ki jih je vzbudil... V svojih nastopih in stikih z verniki sem se vselej zavedal, da nagovarjam ljudi, ki jih je zaznamovala tragedija revolucije in so bili pol stoletja deležni ponižanj in krivic totalitarne oblasti. Zato sem vas nenehno pozival k premagovanju te moreče preteklosti. Naj vam danes, dragi verniki, še enkrat zakličem: Ne bojte se! Bodite pogumni, pokončni in samozavestni kristjani! Ne skrivajte svoje vere in se je ne sramujte! Javno izpovedujte svojo vero in svojo pripadnost sveti katališki Cerkvi. In zahtevajte zase

Dne 13. aprila letos se je z ljubljanskim nadškofom dr. Francem Rodetom, ki je medtem odšel v Vatikan, srečal tudi tržaški škof Evgen Ravignani.

in za svojo Cerkve isto spoštovanje, kot ga drugi od vas terjajo zase. Naj se v tej deželi, kjer se nekritično povzdiguje vsakršna različenost, končno preneha tudi zasramovanje Cerkve in njenih predstavnikov. Naj prenehajo napadi na krščanstvo in na njegova sveta znamenja. Naj se vsaj iz spoštovanja do narodne kulture neha sramotiti vera prednikov. Ti žalostni simptomi, ki se občasno pojavljajo v našem prostoru, po eni strani dokazujejo, kako trdovratni so sledovi negativne podobe Cerkve in krščanstva, ki jo je podajal prejšnji šolski sistem, po

drugi strani pa razodevajo neverjetno nevednost o temeljih slovenske in evropske kulture. Kdo ne vidi, da je tu nekaj treba spremeniti? Zato vas pozivam, dragi starši, da odločno podprete državljansko pobudo za šolo po meri človeka... Vam, dragi verniki, pa se zahvaljujem, da ste me v teh burnih letih spremljali z molitvijo in mi na različne načine izražali svojo podporo... Ostanimo povezani v ljubezni Jezusa Kristusa in pod dobrotnim varstvom Marije Pomagaj z Brezijo!" Dr. Franc Rode bo tudi v Rimu ostal povezan z nami.

Duhovniški kotiček
P. Mirko Pelicon

Kaj je duhovno?

Po maši smo se srečali ob kavi in slaščici. In nekdo skoraj preveč resno komentira: "S svetega na profano! Glej, kakšni smo!" Maše je bilo namreč pravkar konec. Nato sem slišal:

"Glej, kako smo duhovni! Dovolj so slaščice in kava, pa se zruši vsa duhovnost, ki smo jo doživeli pri maši!"

Kaj je prava prav duhovnost za nas v dojemanju živ-

ljenja? Večkrat na račun duhovnosti slišimo veliko opomb, v smislu, da je duhovnost nekaj nematerialnega, nekaj v zraku, nekonkretnega, kar pripada miselnemu svetu. Skratka nima opravka z življenjem. Krasen primer so navedene trditve. Duhovna je maša ali molitev; kosilo, pogovor, šport ipd. - po splošni miselnosti - niso duhovni, ker so preveč "zemeljske" stvari. Zakaj takšna miselnost? Zato, ker je duhovno v naši kulturi vezano na nematerialno. Takšna miselnost, po izvoru grška, predstavlja prepad med materijo in duhom, ki ga je težko napolniti. Krščanstvo je prav nasprotno od tega. Nedavno mi je veroučiteljica povedala, da ji mladi večkrat očitajo: "Glej, hodi v cerkev! Kako pa, da potem hodi plesat in se zabavat?" To je ironija mladih, ki istovestijo Cerkev z nebesi, ki nimajo nobenega opravka z zemljo. Cerkev je v resnici dala večkrat povod za takšno mišljenje, ki je tipično skizofreno. Kristjani naj bi se torej ne zabavali, ker je zabava neduhovna stvar. Kristjani se ne ukvarjajo z materialnimi dobrinami, ker to je nasprotno z duhom; kristjani le molijo... Pri kristjanih duh ni kdorkoli, duh je Sveti Duh. Beseda "sveti" prihaja iz hebrejske besede "kadosh", kar pomeni popoln, v odnosih izjemen in resničen, ki se ne hlina. Duh, "ruah", pa je tisti, ki ga cerkveni očetje imenujejo "ljubezen ljubezni", ker prihaja od Očeta in Sina in se deleži v popolnem odnosu vsakega človeku, da lahko uresniči v Svetem Duhu življenje v ljubezni. Življenje pa je konkretno, nosi in širi kulturo, nosi lepote in žalosti; življenje je dih, ki ne pozna abstraktnosti. Ruah rahamim je življenje, ki nas zaobjame in nam daje dihati. Živim za ljubezen, da v njej rastem, zorim, umrem in vstanem. Ne more ljubiti, če ne v telesu. Tudi slaščice po maši in kava sta duhovno oz. evhastistično dejanje znotraj življenja posameznika in skupnosti, samo da jih ni preveč... saj lahko škodijo zdravju! Tudi ples je duhovna zadeva, ker je izraz telesnosti. Zabava in šala sta lahko zelo duhovni dejanji, če ne žalita. Oče je izgubljenega sina pričakal in mu ponudil pojedino. Duhoven človek vidi znotraj materialnega sveta prisotnost duha; duhoven človek ljubi znotraj konkretnosti življenja, telesno-fizično-duhovni človek se izogiba samo grehu, ki se veže tudi na materijo oz. telesnost. V grehu je odnos izrojen, pokvarjen. Ostaja pa po Božjem usmiljenju še odnos, da ga lahko z njegovo pomočjo in usmiljenjem popravimo, ker naš Bog je sveti, resničen in popoln v odnosu do nas.

Napoved slovesnosti, pri katerih bodo sodelovali slovenski škofje

Ob vstopu Slovenije v EU

Slovesnosti goriškega in slovenskih škofov

Goriška nadškofija / Koprski škof / Videmska nadškofija
Koprski škof msgr. Metod Pirih bo v petek, 30. aprila, ob 15. uri skupaj z goriškim nadškofom msgr. Dinom De Antonijem vodil slovesne večernice v cerkvi na Kostanjevici v Novi Gorici. Tako goriški nadškof kot koprski škof sta izbrala Kostanjevico za bogoslužje predvsem zato, ker je zelo blizu Goričanom in Novogoričanom. Ob tej priložnosti

bo za vse odprta pešpot, na Kostanjevico pa se bo peš podal sam goriški nadškof, ki hoče tako pokazati na viden način, da smo priče postopnemu odpravljanju državne meje. Zvečer pa bosta oba škofa od 22. do 24. ure navzoča pri osrednji slovesnosti na trgu pred Svetogorsko železniško postajo. Koprski pomožni škof msgr. Jurij Bizjak bo v petek, 30. aprila 2004, ob 18. uri skupaj z

videmskim nadškofom Pietrom Brollom maševal v kapelici na Matajurju. **Ljubljanska nadškofija**
Ljubljanski pomožni škof msgr. Andrej Glavan bo v četrtek, 29. aprila 2004, ob 18.30 v ljubljanski stolnici sv. Nikolaja vodil sv. mašo za domovino. K sv. maši so povabljeni verniki, diplomatski zbor in osebnosti iz družbenopolitičnega življenja. Pri sv. maši bo sodeloval orkester Slovenske

vojske.

Mariborska škofija

Dublinski nadškof koadjutor msgr. Diarmuid Martin bo skupaj z mariborskim škofom msgr. Francem Krambergerjem v soboto, 1. maja 2004, ob 11. uri v stolni cerkvi sv. Janeza Krstnika v Mariboru vodil slovesno sv. mašo. K sv. maši so poleg vernikov in duhovnikov iz mariborske škofije povabljeni tudi verniki in duhovniki iz Avstrije ter nekateri člani diplomatskega zbora, akreditiranega pri Svetem sedežu, ki se bodo te dni mudili v Sloveniji. Mariborski pomožni škof msgr. Anton Stres bo v soboto, 1. maja 2004, ob 16. uri, maševal v Bogojini.

Evangelij
Viljem Žerjot

4. VELIKONOČNA NEDELJA

NEDELJA DUHOVNIH POKLICEV-DOBREGA PASTIRJA

Apd 13,14.43-52; Ps 100; Raz 7,9.14b-17; Jn 10,27-30

To nedeljo imenujemo tudi "nedeljo Dobrega Pastirja". Slavimo namreč Boga, ki je dobri in veliki pastir svojega ljudstva (1 Mz 48,15; 49,24; Ps 28,9; Ps 23).

Toda Bog pase ljudi po služabnikih, ki jih kliče v svojo službo. Ti se imenujejo pastirji, preroki, sodniki, kralji.

V Novi zavezi jih Jezus imenuje učence, apostole in še kako drugače (Ef 4,11). Zahteva pa, da ljudi vodijo z vero in lepo pravostjo. Oznanjajo naj Boga in ne sebe. Pravi jim: "Prepuščajam vam kraljestvo, kakor ga je meni prepuštil moj Oče, da boste jedli in pili pri moji mizi v mojem kraljestvu" (Lk 22,29-30). In še: "V tem je poveljčan moj Oče, da obrodite obilo sadu (Jn 15,8).

Toda v življenju imamo opraviti tudi s hudicem ("ki hodi okrog kakor rjoveč lev in

išče, koga bi požrl"/1 Pt 5,8/) ter z ljudmi, ki ne marajo ne Boga ne sočloveka, kot npr. pri Pavlu: "Krečani so večni lažnivci, hude zverji, leni trebuhi" (Tit 1,12). Grda nevoščljivost Judov v Antiohiji je obšla ljudi, da so ugovarjali besedam apostola Pavla in so preklinjali (evangelij), zavračali so Božjo besedo in se sami niso imeli za vredne večnega življenja (Apd 13,45). Bog sicer hoče rešenje vseh ljudi (1 Tim 1,4). Vendar moramo upoštevati svobodno voljo posameznikov in javno mnenje, ki zna biti strupeno proti Bogu in proti oznanjevalcem rešenja izpod greha in večnega pogubljenja. Jezus sam je za take primere dejal: "Kjer vas ne sprejmejo, si otesite prah z nog" (Lk 9,5). Prvo berilo takole poroča: "Onadva (Pavel in Barnaba) sta otrsela prah s svojih nog proti njim, in odpotovala (drugam), učenci pa so bili polni veselja in Svetega Duha" (Apd 13,51-52). Oznanjevanje vstalega Gospoda gotovo prinese veselje in pogum, vendar hudobija in njena moč ostaneta na preži. In samo Bog ve, kako ju lahko spremenijo v orodje rešenja. Seveda zaupamo Jezusu, da bo vse usmeril v življenje, v veselje in srečo, a ne smemo pre-

držno zaupati v rešenje. Moramo pa upati, da smo določeni za večno življenje (Apd 13,48). Jezus je namreč ob srečanju z apostoli na Veliko noč zvečer kar trikrat izgovoril: "Mir vam bodi!" In jim je daroval Svetega Duha, rekoč: "Prejmite Svetega Duha! Kate- rim grehe odpustite, so jim odpuščeni!" (Jn 20,22-23). Zato oznanjamo vero v vstajenje, v bogato Božje usmiljenje (Ef 2,4), v odpuščanje grehov. Poudarek je vedno na moči Svetega Duha, na Bogu, ki mrtve obuja, tako duhovno kot telesno mrtve (Apd 12,24). Tudi danes so nam zaradi tega potrebni novi Jezusovi učenci, apostoli, prijatelji, duhovniki in tudi redovniki, ki nam v Jezusovem imenu odpustijo grehe oziroma molijo za rešenje vseh. Jezus se daje spoznati polagoma. Končno se razodene kot eno z Očetom: "Jaz in Oče sva eno" (Jn 10,30). Daje se spoznati še najprej po duhovnikih, ker so za to zadolženi, da oznanjajo nebesa, kjer bo "Bog obrisal vse solze" (Raz 7,17). Da pa bomo imeli vedno dovolj in dobrih pastirjev, moramo zanje moliti. Prosimo pa zato, ker so Očetov dar.

Sicer verni ljudje od 25. aprila do 2. maja molimo za duhovne poklice, oblikujemo sv. mašo ter premišljujemo o duhovnih poklicih. Koprski škof msgr. Metod Pirih, ko se zahvaljuje tem, ki so pripravili lično knjižico za ta teden, poudarja, da je molitev bistvena za nove duhovne poklice (Uvod). Knjižica prinaša poslanico sv. očeta za 41. svetovni dan molitve za duhovne poklice. Na prvo mesto postavi molitev, saj se odpira na Jezusove besede, ki se glasijo: "Prosite torej Gospoda žetve, naj pošlje delavce na svojo žetev" (Lk 10,2). Molitvi sta dodana žrtev in trpljenje, ki ju darujemo Bogu za nove poklice. To pa je čudežna moč, zato ker se združuje z Jezusovo žrtvijo, po kateri nas je rešil za Očeta, za veselje in za Svetega Duha prav po križu in smrti ter vstajenju. Zato dajemo duška obhajanju evharistije, sv. maše. Otroško zaupno častimo Jezusa pod podobo kruha, ki je pripravljen v peči trpljenja. Molitev za duhovne poklice imamo na podobici. Sestavil jo je papež Janez Pavel II. Z njo trkajmo na nebeška vrata, pa tudi na vrata staršev, duhovnikov, bolnikov, otrok. Prejeli bomo sedaj ta neprecenljivi dar.

Pogovor P. Ivan Bresciani, po rodu iz Gorice, posvečen v diakona 13. aprila v Rimu

Poklic je dar, ki ga Bog daje Cerkvi

Meseca julija bo v Ogleju posvečen v duhovnika

Goriška Cerkev se veseli, ker sta bila v tednu po Veliki noči posvečena v diakona dva mlada pripadnika nadškofije. Loris Piorar iz Ogleja je bil posvečen 17. aprila v Neaplju, Goričan Ivan Bresciani pa 13. aprila v Rimu. Oba sta redovnika Družbe Jezusove in sta se za to pot odločila po pomembni življenjski izkušnji v goriškem kulturnem središču Stella Matutina. V Rimu je bilo v diakone posvečenih devet jezuitov, ki so bili dan kasneje skupno s starši sprejeti tudi pri sv. očetu Janezu Pavlu II.

Ivana Bresciani (roj. 1970), ki je do vstopa v DJ obiskoval naše šole in bil član naših organizacij, poznam od vrtca dalje kot vedrega in toplega človeka s srcem v roki. Zato se lahko še posebno veselimo njegove odločitve, saj bo s svojim življenjem lahko veliko dal ljudem, ki jih bo srečal.

Diakonsko posvečenje v rucima je bilo zelo svečano in praznično. Kakšne misli in občutke si imel na ta dan?

Res je, diakonsko posvečenje je bilo zelo svečano in praznično. V trenutku, ko sem v procesiji vstopal v našo jezuitsko cerkev, sem si mislim: "Dragi Ivan, sedaj pa gre za res". S tem ne mislim reči, da sem se do sedaj igralkal in jemal svoj poklic neresno. Posvečenje je nekaj resnega in globokega, če verjamem v to. Besede, ki jih škof izreka, in besede, s katerimi diakon odgovarja škofu in Cerkvi, imajo svojo težo, toliko bolj, če jih izrekamo zavestno in ponižno. Priznati moram, da sem vstopal v cerkev trepetaje. Srce mi je "butalo" v prsnem

košu, dokler se nisem znašel pred škofom, ki me je z rahlim nasmehom pozdravil in objel moje roke s svojimi rokami. Tedaj sem se nekoliko umiril in začel okušati liturgijo. V sebi sem doživel rahlo veselje, ki se je postopoma večalo in doseglo višek, ko sem objel svoje sbrate diakone. Takrat sem začutil njihovo bližino. V trenutku sem v svojih mislih obnovil tri leta, ki sem jih skupaj z njimi preživel v kolegiju. Vsi lepi in težji trenutki so bili izrečeni s tem objemom.

Tebe in drugih osem jezuitov je posvetil v diakone brazilski nadškof Luciano Pedro Mendes de Almeida.

Posebno markantna in odmevna je bila njegova pridiga. Bi lahko navedel nekaj misli? Kaj vam je postavil na srce?

Brazilski nadškof Luciano Pedro Mendes de Almeida je res markantna osebnost. To je nadškof, ki v Braziliji upravlja ogromno škofijo, dela tako z bogatimi kot z ubogimi. Posveča se vsem tistim, ki potrebujejo pomoči. V tem oziru je zelo pastoralen. Mogoče je nam težko razumeti, kaj pomeni delati za uboge v Braziliji. Tam gre za pravo revščino, siromaštvo, bedo v pravem pomenu besede. Veliko otrok je zapuščenih in se kladijo po ulicah, kjer se srečujejo s kriminalom, nasiljem in zlo-

rabami. Nadškof je v svoji pridigi poudaril vidik služenja. Diakon je poklican k služenju z besedami in dejanji, k brez-pogojnemu služenju v Cerkvi. To služenje se lahko ure-sničuje le, če je prepojeno z ljubeznijo. Ljubezen pa črpa-mo pri izviru žive vode, ki je Jezus Kristus.

Devet novih diakonov pripada mehiški, portugalski, poljski, slovenski, češki, hrvaški, italijanski in belgijski provinci Družbe Jezusove. Mednarodni duh je sploh zelo živ v redu, ki ga je ustanovil sv. Ignacij Lojolski. Kaj ti pomeni biti član take redovne skupnosti?

Tri leta sem živel v mednarodnem kolegiju v Rimu. Izkušnja je bila res pestra. V kolegiju nas je bilo približno 60 bogoslovcev jezuitov iz 30 različnih držav. Ne bom razlagal razlik, ki so bile med nami na kulturni, miselni in religiozni ravni, vendar se bom omejil na način pozdrava, ki ga izrazimo sočloveku, ko ga srečamo. Navajeni smo, da sočloveku podamo roko in ga mogoče tudi objamemo, če ga kolikaj poznamo. Vendar ta način ne zaleže povsod in s komerkoli. Npr.: sobrat iz Taj-ske ne da roke, temveč te pozdravi z rahlim poklonom in z rokami, sklenjenimi v molitveno držo. Torej že s tega vidika je bilo življenje v kolegiju bogato, da ne govorimo o petju v različnih jezikih. Po

treh letih lahko mirno rečem, da svet ni samo tisto, kar sem si doslej predstavljal, in da človek tudi ni samo tisto, kar sem doslej mislil. Kaj pa Bog? Bog je učlovečena skrivnost, torej ni samo to, kar mi mislimo, da je, ampak neizmerno več.

Od noviciata do duhovništva prehodiš člani Družbe Jezusove dolgo pot. Nam lahko kaj poveš o svoji dosedanj in prihodnji študijski poti? In o svojih pastoralnih izkušnjah?

Pot, ki jo bogoslovec jezuit opravi do posvečenja, traja približno deset let. Vsakokrat, ko to omenim drugim, se prestrašijo ali pa vzdihujejo, češ da je priprava predolga, nekateri pa se s tako pripravo strinjajo. Osebnostno mislim, da ima vsak red ustrezno pripravo, ki je primerna za formacijo svojih kandidatov za redovniški ali duhovniški poklic. Svojo pot sem začel z noviciatom v Mariboru. V noviciatu se novinec prvič sreča z jezuitsko skupnostjo in njenim načinom življenja. Uči se moliti. To ne pomeni, da tega prej ni znal delati. Molitev je pogovor z Bogom in s tem se vsi strinjamo. Ta pogovor postaja toliko globlji, kolikor se mu vsak dan posvetimo. Po dveh letih noviciata sem odšel na študij filozofije na teološko fakulteto v Ljubljano. Filozofijo sem rad študiral posebno zato, ker mi je bila že na klasičnem liceju všeč. Po dveh letih filozofije sem nekaj časa posvetil delu v eni od naših jezuitskih župnij v Ljubljani (Dravljje). V glavnem sem poučeval verouk otroke in mladino.

Več časa si bil tudi v Centru Aletti v Rimu. Kaj ti pomeni

ta posebna skupnost, kovnica duhovnosti, kulture in umetnosti?

Leta 1999 sem odšel v Rim. V Centru Aletti sem preživel dve leti. Kaj mi pomeni ta skupnost? Gotovo se v taki skupnosti nisem dolgočasil niti malo. Prihajali so gostje iz raznih koncev sveta. Prav tisto leto, ko sem prišel v Center Aletti, je papež otvoril in blagoslovil kapelo Redemptoris Mater, ki jo je atelje duhovne umetnosti pod vodstvom p. Rupnika opremil s mozaikom. S tem hočem reči, da je bilo leto bogato in pestro. Srečal sem veliko ljudi, od zelo preprostih do takšnih, ki pokrivajo visoka mesta na političnem, kulturnem in cerkvenem področju. Vse to mi je bilo v spodbudo, da se je moje spoznavno obzorje začelo širiti. Kar se tiče same skupnosti, pa lahko mirno rečem, da je bilo v njej prijetno živeti. Ljudje so dobri, zdravi, ustvarjalni in ni primanjkovalo priložnosti za smeh, še posebno ko je pater, sedaj kardinal Špidlik, povedal kakšen vic.

Meseca julija boš v oglejski baziliki posvečen v duhovnika, nato pa boš pel novo mašo v stolni cerkvi rodne Gorice. Kako se pripravljáš

na ta korak?

Pripravljam se s strahom in trepetom. Tega ne tajim; če je namreč Pavel tako govoril Korinčanom, zakaj bi si tega ne priznal jaz? Pred mano je sedaj duhovniško posvečenje. V Evropi smo danes priče upadanju duhovniških in redovniških poklicev. Vsi iščemo vzroke tega padca. Dejstvo je, da katerakoli življenjska odločitev, naj si bo to duhovniška ali redovniška ali poroka, je danes težka. Okolje

in družba, v kateri živimo, ne podpirata takih korakov. Veliko stvari govori proti tem izbiram. Zato se na tale korak pripravljam z zavedanjem, da je poklic dar, ki ga Bog daje Cerkvi. Veseli me, da bom posvečen v oglejski baziliki, ker predstavlja simbol krščanstva v naših krajih.

Prvo mašo bom pa pel v stolni cerkvi v Gorici. V njej je pokojni msgr. Humar krstil mene in brata, v njej sta se poročila oče in mati. V goriški stolnici in pri sv. Ivanu sem skupaj z bratom (in redovnim sobratom; op.ur.) Davidom ministriral. V stolnici so se zbiral Marijine družbenice; med njimi je bila tudi moja stara mama pod vodstvom msgr. Brumata in kasneje moja mama pod vodstvom msgr. Humarja. Bogu izročam svojo pot, On naj jo vodi po svoji volji. Znan p. Teilhard de Chardin je v neki molitvi napisal: "Svarim te, veseli se življenja, živi v miru! Nič naj te ne vznemirja! Ne dopusti, da bi ti kdo ali kakšna stvar odvzela mir. Naredi vse, da vstane in ostane vedno na tvojem obrazu prijeten nasmeh, odzivi nasmeha, ki ti ga neprestano namenja Gospod".

DD

Gibsonov Kristus buri duhove

O filmu samem kot impozantnem medijskem dogodku, ki je seveda izšel pred Veliko nočjo in je vzbudil več polemik, kot so pričakovali, bi se lahko zapisali. Brez obotavljanja pa lahko zapišemo, da je film o najzanimivejši zgodbi vseh časov - zadnjih dvanajstih urah Jezusovega življenja na tem svetu - "po meri" narejen za naš čas. Za nami je stoletje, v katerem je bilo prelito ogromne krvi. Televizija dan za dnem priča o tem, da je človeštvo še vedno žejno krvi nedolžnega, da nasilje zločincev kriči do nebes. Prelivanje krvi in skrutitve svetosti življenja lahko razumemo, če želimo, tudi kot klic po Božjem, izraz večne žeje po nesmrtnosti in smislu. Tudi zato je Kristusova usoda vedno aktualna.

Zgodbo poznamo, vsebina je vedno ista. Nova je oblika, kar pa v svetu podob, ki so silovitejša od besed, ni zanemarljivo dejstvo.

Film se začneja z bledim sijem polne lune nad Oljsko goro, nad katero se zgrinjajo temni oblaki. Tja se Kristus (James Caviezel) po zadnji večerji s tremi učenci za-teče molit; tam mu Satan (Rosalinda Celentano) prišepetava, ga skuša in - medtem ko Kristus poti krvavi pot - ga prepričuje o tem, da ne bo zmogel sam nositi "pretežkega bremena". Juda Iskariot izda Učenika, vojaki ga odženejo v Jeruzalem, kjer ga farizeji sodijo in obtožijo bogokletja. Sojenje se konča s smrtno obsodbo in križanjem. Po približno 120 minutah filma je vstajenje na koncu le nakazano, in to v manj kot eno minuto dolgem prizoru: odvaljeni kamen, veter v povojih, prebodena dlan Kristusa, ki vstane in hodi dalje, v življenje.

Na izrecno željo režiserja se igralci v filmu pogovarjajo v izvirnih jezikih, torej v aramejščini in latinsčini, kar daje delu posebno moč. Prav lepo je namreč slišati, kako zvenijo besede, ki jih je Jezus izrekal oz. slišal v času svoje-ga življenja na zemlji. Podnapisi sploh ne motijo (oz. kvečjemu motijo italijanske gledalce, ki jih niso vajeni...).

Gibson je v pripovedovanju ostal zvest štirim evangelijem; dodal je le nekaj vizij nemške mistične redovnice, Anne Catherine Emmerich, iz 19. stoletja (detalji pri mučenju, povsod navzoči demoni itd.). Pripoved je zelo (preveč?)

realistična, po mnenju marsikaterega komentatorja megalomanska, pretirano nasilna, mračna. Tarča številnih kritikov je zlasti okrog dvajset minut dolgo, skoraj neznošno bičanje, ki ga spremlja groteskno krohotanje surovežev in od krvi pijane množice. Gledalec, ki ni občutljiv ob pogledu na kri in ki se v svojem življenju trudi, da bi jemal evangelij zares, lahko kljub vsemu zasluti, da je režiser namenoma posvetil toliko časa trpinčenju Božjega Sina, kot bi hotel reči ter še in še poudarjati: "Ne odvrčajte pogleda od Njega! Pogledajte, kako je trpel!" Kdor pa gleda film "z estetsko distanco" oz. "od zunaj" in se nima za kristjana, ki želi ljubiti Boga, z lahkoto označi Gibsona za moteno osebnost, ki ga bolešno privlačuje trpljenje in ki je izlila v krvave prizore voze svojih notranjih kriz

in spačenih prividov. Film z močjo prikazuje človeško naravo Jezusa, Boga, ki je tudi v polnosti človek: delal je v Jožefovi mizarski delavnici, z ljudmi je jedel, učil jih je odpuščati; bil je pogumen, a poznal je tudi strah; zaupal je v Očetovo voljo, čeprav so ga gledali tudi molji dvomov; znal je biti vder, srdit in tudi ironičen. S svojim življenjem je hotel dopovedati le to, kar je ena temeljnih teoloških resnic krščanstva: Bog je dober Oče; prav vse ljudi ljubi do take mere, da je izročil v njihove roke edinorojenega Sina, da bi se znesel nad njim in ga usmrtili ter končno le razumeli, da jih On ima rad.

V časopisih je krožila novica (ki jo je Vatikan kasneje preklical), da naj bi sveti oče po ogledu filma decembra lani izjavil: "Tako je pač bilo!" Kard. Tonini pa naj bi rekel: "Po vsej verjetnosti je bi-

lo še huje!" V času zapletov v medverskih odnosih Cerkve ni hotela dajati uradnih ocen tudi zato, ker ga številni krogi imajo za protisemitskega. Film je razdelil tudi cerkvene dostojanstvenike: nekateri so nad njim navdušeni, drugi ga imajo za zablodo. Pariški škof kard. Lustiger ga je označil za sadičnega, predsednik Papeškega sveta za sredstva družbenega obveščanja Foley pa je priznal, da ga je ganil. Italijanski škofje so se sibiško "izmazali" z izjavo: "Film je sprejemljiv, čeprav problematičen. Gre za osebno režiserjevo interpretacijo, ki pa je lahko koristna". Gibson sam, ki se je na to delo pripravil dve leti tudi s pomočjo svetovnega teologa, je v intervjuju povedal, da film želi govoriti o "veri, upanju, ljubezni in odpuščanju"; zato "kritiki, ki se zaganjajo vame, v resnici nimajo težav z mano, ampak z evangelijem".

Film, ki so ga snemali v Materi in "italijanskem Hollywoodu" Cinecittà, želi gledalca šokirati, ga ne pusti ravnodušnega. Gibsonovo umetniško interpretacijo Kristusovega trpljenja lahko razumemo, kot hočemo. Če želimo, nas lahko vabi k priznavanju lastne grešnosti, k skesanosti, k veri v ljubezen, ki premaga smrt. Režiser poziva gledalca, naj se otrese trdosrčnosti, naj kot Veronika odkrije pravo obličje Boga, ki je postal človek, da bi mi razumeli, da smo Božji otroci. Pravi kamen spotike je torej evangelij: ali ga sprejememo ali pa ga zavrnemo.

Danijel Devetak

Film
"Kristusov pasijon"

Kristus s svojo smrtjo na križu in vstajenjem je že dva tisoč let kamen spotike. Vsakokrat ko izide nova knjiga ali film o tem edinstvenem liku, ki je zaznamoval zgodovino in omiko vsega sveta, se ljudje ločujejo in pohujšujejo. Že nekaj mesecev, posebno pa v zadnjih tednih, vsi svetovni mediji na veliko in široko komentirajo zadnjega izmed 150 filmov o Kristusu, katerega režijo je podpisal znani avstralski igralec in režiser Mel Gibson. Oscarjev nagrajenec za film "Braveheart" se rad javno opredeljuje za "gorečega tradicionalističnega in predkoničnega katoličana"; je srečno poročen ("moja žena je svetnica in moja skala") in oče sedmih otrok (prva se je odločila za redovništvo).

Kratke

Občina Gorica

Župan Brancati pred odstopom?

Sredi aprila je uspešno potekal čezmejni pohod med goriško in šempetrsko bolnišnico. Združenje za zdravstvo brez meja, ki ga je priredilo, namreč še vedno upa v evropsko podporo v prid čezmejnemu zdravstvu. Zdi se, da je optimizem upravičen, so izjavljali politični predstavniki. Prejšnji teden pa je prav goriško zdravstvo povzročilo pravi potres v občinski palači. Deželni odbor je namreč "zviška" postavil za direktorico goriškega zdravstvenega podjetja Manuela Baccarin, kar naj bi po Brancatijevem mnenju prispevalo o okrepitev tržiške bolnišnice in nadaljnji ošibitvi goriške. Na tiskovni konferenci je zato prvi občan trdo napadel deželno upravo, češ da se mačehovsko obnaša do goriške pokrajine; sporočil je, da zapušča Marjetico, ki ga na deželni ravni ne podpira, da zahteva odstop deželnega odbornika Pecol Caminotta in da namerava odstopiti od mesta župana, če dežela ne bo spremenila svojega zdržanja do Gorice. Nekaj dni kasneje je sporočil, da bo v svojih zahtevah vztrajal, če ga bo občinski odbor podprl; v nasprotnem primeru resno misli zapustiti občinsko palačo. O tem bo seveda odločal v tednu po praznovanju vstopa Slovenije v EU.

Kulturni dom - Gorica / Komigo

Poživljajoč smeh ob nerodnostih butlja vseh butljev

Začetek prvega večjezičnega festivala komičnega gledališča Komigo, po zamisli goriškega Kulturnega doma, v sodelovanju raznih kulturnih in političnih ustanov tostran in onstran ne dolgo več obstoječe meje in ob finančni podpori EU, je bil kar se da posrečen in učinkovit. Na odrskih deskah KD je gostoval Teater 55 Ljubljana s komedijo Butelj za večerjo (Le diner de coins - Večerja bedakov) Francisa Vebra v režiji Branka Džurića - Džura in izvrstni igralski zasedbi (Bojan Emeršič, Alojz Svete - v dvojni vlogi -, Dario Varga, Alenka Kozolc - v dvojni vlogi -, Tom Ban). Veselo vzdusje je preplavilo zelo dobro zasledeno veliko dvorano, iz katere sta se neprenehoma oglašala glasen smeh in krikot. S svojo virtuosno igro ju je še posebno neustavljivo izzival čudoviti igralec Alojz Svete, ki se je izjemno prepričljivo prelevil najprej v na pogled suhega zdravnika, toda krepkih, odločnih kretanj in drastičnih ukrepov, nato pa v butlja Francija Potrebueša, malega računovodjo, ki za hobi iz vžigalic sestavlja makete svetovnih znamenitosti in s svojimi nerodnimi spodrsiljaji, "kiksi", kot jih sam imenuje, spravi ob živce Petra Jereba, zasebnega založnika, ki prireja nenavadne večerje v družbi omejenih ljudi in se iz njih norčuje. V enem samem večeru mu butelj Francij vse povrne, z obrestmi vred. Režiser in igralci so z dinamično predstavo dokazali, da dober tekst in dovršeno igralsko podajanje ne potrebuje posebnih scenskih efektov in drugega odrskega blišča.

Občni zbor prosvetnega društva Podgora

Člani PD Podgora so imeli 21. aprila v župnijski dvorani v Podgori izredni občni zbor po ostavki predsednice Sabine Antoni. Dolgoletni predsednici se novoizvoljeni člani odbora najlepše zahvaljujemo za trud in delovanje v dolgih letih predsedovanja. Novi odbor sestavljajo: predsednica Lidija Jarc, podpredsednik Mirko Spazzapan, tajnik Walter Bandelli, zapisnikarka Irena Breganti, gospodar Natko Antoni, blagajničarka Kristina Kovic, referent za stike z mladino in predstavnik dramske skupine Aljoša Jarc, predstavnik MePZ Klavdija Hvala, za otroški zbor Katja Bandelli, za Akord Adriano Braini in David Grinovero, za stike z župnijskim svetom in cerkvenim delovanjem Albina Pintar, Milena in Elena Vogrič za nadzorni odbor, razsodišče Rudi Pintar in Dario Braini. Novemu odboru čestitamo in želimo veliko uspehov v bodočem delovanju, z željo, da bi vztrajno in z ljubeznijo gojili slovensko besedo in tradicijo v naši Podgori in drugod.

Predstavitve knjige v Katoliški knjigarni

Odbrani listi dr. Rafka Dolharja

V petek, 15. t.m., so v organizaciji združenja Ars v Gorici v Katoliški knjigarni predstavili zadnje knjižne delo dr. Rafka Dolharja, ki je z naslovom Odbrani listi izšlo pri celovski Mohorjevi družbi ob avtorjevi sedemdesetletnici.

Foto Bumbaca

Tržaškega pisatelja, javnega in političnega delavca, zdravnika in ljubitelja gora dr. Rafka Dolharja in njegovo zadnjo knjigo sta goriškim ljubiteljem knjig predstavila deželni svetovalec stranke Slovenska skupnost dr. Mirko Spazzapan in naš urednik Jurij Paljk, ki sta vsak s svojega zornega kota razčlenila Dolharjevo novo knjigo; bila pa sta si edina v tem, kar je že v uvodu v knjigo ugotovila Ivanka hergold, ko je zapisala, da vse življenje dr. Rafka Dolharja najbolj označuje prav zaveza slovenstvu. Knjiga dr. Rafka Dolharja Odbrani listi, ki je razdeljena na dva zaokrožena dela, v prvem so politični in javnomnenjski zapisi, polemike in razmišljanje, v drugem so zbrane črtice, je na prodaj v Katoliški knjigarni v Gorici in v Tržaški knjigarni v Trstu in seveda na Koroškem ter v Sloveniji.

Vrh sv. Mihaela Ob četrti izvedbi otroške zborovske revije Zlata grla

Petje, ki povezuje in navdušuje

Na tekmovalnem delu sedem zborov, na revijalnem osem

S pomladansko otroško in mladinsko zborovsko srečanje Zlata grla, ki sta ga priredila prosvetno društvo Vrh sv. Mihaela in istoimenski mladinski zbor v sodelovanju z Združenjem cerkvenih pevskih zborov iz Gorice, je postalo že lepa tradicija, ki se urešničuje četrto leto zapored. V soboto, 17. t.m., je bil v Kulturnem domu v Sovodnjah tekmovalni del, naslednjega dne pa v prostorih Kulturno športnega centra Danica na Vrhov revijalni del srečanja.

Za tekmovalni del v Sovodnjah se je prijavilo 7 pevskih zborov, vendar sta OPZ Kremenjak iz Jamelj in OPZ Slomšek iz Bazovice odpovedala nastop. Med otroškimi zbori so peli OPZ Kraški cvet iz Trebč, ki ga vodi s. Karmen Koren in ga je spremljala Neda Sancin, OPZ Mali lujerji z Dvojezične šole v Špetru, ki ga vodi David Klodič in ga je spremljala Alessandra Chiurco, in zbor Osnovne šole Albin Bubnič iz Milj, ki ga vodi s. Korenova, ob klavirju je bila Neda Sancin. V kategoriji mladinskih zborov sta pela Mladinska skupina Vrh sv. Mihaela, ki jo vodi Marja Fein, ter Mladinski zbor SCGV E. Komel, ki ga vodi Damijana Čevdek, oba je na klavir spremljala Dalia Vodice. Komisija, ki so jo sestavljali Maja Cilenšek, Hilarij Lavrenčič, Patrick Quaggiato in Mirko Ferlan, je razsodila, da je med otroškimi zbori najbolj dovršeno nastopil zbor Kraški cvet

Foto JMP

iz Trebč, za oba mladinska zbora pa so menili, da sta vredna ex aequo priznanja, glede na specifiko vsakega. Predvsem je komisija ugotavljala, da je splošna raven zborovskega petja dobro zastavljena in lahko napreduje. Na nedeljskem revijalnem delu na Vrhov je nastopilo 8 zborov. V pozdrav je zapel OPZ Vrh sv. Mihaela, ki ga je vodila Sara Devetak. Sledil je nastop OPZ Ladjica iz Devina pod vodstvom Olge Tavčar in spremljavi Katje Lavrenčič, OPZ F.B. Sedej iz Števerjana, ki ga vodi Eliana Humar in spremlja Martina Valentinčič,

ter OPZ Friderik Baraga, ki povezuje otroke iz Barkovelj, Kontovela, Proseka in Sv. Križa pod vodstvom s. Angeline Šterbenc in spremljavi Andreja Pegana. Nakar je pod vodstvom Tatjane Legiša zapel OPZ Romjan, ki ga sestavljajo učenci osnovne šole iz tega kraja, spremljala pa ga je pianistka Kristina Frandolič, na harmoniko pa Jari Jarc in Leo Černic. Nastopil je še OPZ Rupa-Peč pod vodstvom Tanje Kovic, ob spremljavi Majde Klemše, srečanje sta sklenila Otroški pevski zbor in Mladinska pevška skupina Vesela pomlad z Opčin, pod vodst-

vom Mire Fabjan. Na klavir je zbora spremljal Axel Furlan, eno pesem pa mali ansambel, ki so ga sestavljali klarinet, trobenta, harmonika in klasična ter bas kitara. Nagrada občinstva je šla pevcem iz Romjana. Praznik pevcev, staršev in spremljevalcev se je sklenil ob ogromni torti, ki je bila v veselje vsem, ki so je bili deležni. Na koncu naj dodamo, da je razveseljivo, da pobudo podpirajo Združenje cerkvenih pevskih zborov in sovođenska občinska uprava ter še številni sponzorji, ki se zavedajo pomena tega dela z najmlajšimi.

VJ

Alpe-Jadran Glasba brez meja

Mednarodni natečaj A. in V. Marcosig

Foto Bumbaca

Od 12. do 17. aprila je v Kulturnem centru L. Bratuž potekal Mednarodni natečaj Alpe Jadran, poimenovan po Alfredu in Vandi Marcosig. Natečaj za mlade violiniste in čeliste letos že dvaindvajsetič oz. dvajstič organizira društvo Musica senza frontiere (Glasba brez meja). Med 141 prijavljenimi je bilo največ Slovencev. V nedeljo, 18. aprila 2004, je bilo nagajevanje in koncert zmagovalcev. Nastopili so: čelisti Maša Sraka, Maruša Bogataj, Alja Mandič in violinist Bela Horvat, vsi iz Slovenije, iz Madžarske violinist Bence Toth in čelistka Agnes Kallay, iz Avstrije violinistka Johanna

Pichlmair, iz Italije čelistka Martina Lopez, iz Japonske violinist Sho Akamatsu. Ob nagajevanju so spregovorili predsednik društva Glasba brez meja Rodolfo Medeot ter odbornika za kulturo pri goriški pokrajini in pri goriški občini Roberta Demartin in Claudio Cressati. Poudarili so vlogo glasbe, ki povezuje narodnosti in verstva. Predsednik se je zahvalil Kulturnemu centru L. Bratuž in njegovi predsednici Franki Žgavec za gostoljubje in pomoč. Zmagovalci natečaja so od 19. do 24. aprila nastopili v Ljubljani, Zagrebu, Benetkah, Salzburgu, Celovcu in na Dunaju.

GOSTILNA

VID PRIMOŽIČ

Zaprto ob petkih

GORICA - Drevored 20. septembra 134, tel. 0481 82117

ERRE TRE

OPRAVLJAMO

VSA

ZIDARSKA

DELA

Z LASTNIMI

STROJI

SOVODNJE OB SOČI - Ul. N. Sauro 2/G, tel. 336 526199
e-mail: erretre23@libero.it

NARDIN VOJKO

ZASTOPNIK

ŠTANDREŽ - Ul. S. Michele 324, tel. 0481 21065, faks 0481 522410

tiskarna

grafica goriziana s.a.s.

ul. a. gregorčič 18 - 34170 gorica
tel. 0481.22116 - fax 0481.22079
info@graficagoriziana.com
www.graficagoriziana.com

V nedeljo, 2. maja, na trgu pred Svetogorsko železniško postajo

"V Gorici sem...": praznik pesmi in lirčne besede Goriške v treh jezikih

V Kulturnem centru Lojze Bratuž so v četrtek, 22. t.m., predstavili "Praznik pesmi in besede V Gorici sem...". A Gorizia sonno...", ki bo na osrednjem prizorišču prvomajskih slovesnosti ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo. Praznik pesmi in besede v Gorici sem... bo v nedeljo, 2. maja, ob 16.30 na trgu pred novogoriško železniško postajo, pravzaprav na novem, "evropskem" skupnem trgu; na njem bo nastopilo več kot petsto slovenskih, italijanskih in furlanskih pevcev z obeh strani današnje državne meje.

Praznik prirejajo Združenje italijanskih pevskih zborov iz Gorice, Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice, Zveza slovenskih kulturnih društev iz Gorice in Zveza kulturnih društev iz Nove Gorice; to bo zmes slovenskih, italijanskih in furlanskih zborovskih pesmi ter izbor sodobne goriške slovenske, italijanske in furlanske poezije.

Prireditelji in soustvarjalci (Franka Žgavec, Alenka Florenin, Patrizia Mauri, Boleslav Simoniti, Emil Aberšek in Jurij Paljk) so na tiskovni konferenci povedali, da bodo združeni pevski zbori, ki so člani prej omenjenih organizacij, skupaj zapeli tri pesmi, in sicer po eno v slovenskem, furlanskem

in italijanskem jeziku, ostale pa posamično v vseh treh jezikih goriških narodov. Ob pevskih zborih bosta nastopili tudi dve godbi na pihala in praznik pesmi in poezij treh narodov Goriške se bo končal s skupno izvedbo Ode radosti v treh jezikih.

Režiser predstave, pravzaprav zborovske manifestacije, ki jo bo obogatilo branje sodobne poezije treh narodov Goriške, bo Emil Aberšek, ki je na predstavitvi Praznika pesmi in besede V Gorici sem... povedal, da so prireditelji s to manifestacijo hoteli sami izraziti najlepši pozdrav Sloveniji ob njenem prihodu v Evropsko unijo, obenem pa tudi nev-

siljivo pokazati organizatorjem osrednje slovesnosti ob 1. maju, da si ljudje treh narodov v Gorici zares želijo proslaviti pomemben zgodovinski dogodek, kar nedvomno je vstop Republike Slovenije v Evropsko unijo. Režiser prireditve, ki naj bi bila po mnenju organizatorjev predvsem skupni praznik treh narodov Goriške, Emil Aberšek, je še povedal, da so se za naslov prireditve V Gorici sem... odločili zato, ker je to začetek znane pesmi Alojza Gradnika, predvsem pa zato, "ker hočemo pokazati, da Goričani treh narodov tu smo in bomo tu ostali, na tej zemlji smo rojeni, tu živimo in bomo tu živeli in zatorej vemo, da

bomo v prihodnosti še bolje in bolj plodno sodelovali na vseh ravneh!" Tudi zato odločitev za izbor sodobne goriške poezije v treh jezikih in tudi zato odločitev za zborovsko petje, ki ima pri Furlanih, Italijanih in Slovencih na Goriškem dolgo tradicijo.

Organizatorji so toplo povabili na zborovsko prireditev na mejo vse ljubitelje petja, dobre poezije ter seveda predvsem vse domačine z obeh strani meje. Razveseljivo je že dejstvo, da bo več kot petsto pevcev in godbenikov podarilo Goriški svoj praznik pesmi in besede.

Zares toplo vabljeni!

Pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti

Upravne volitve na Goriškem z zornega kota SSK

Medtem ko so na deželni ravni stekle oz. so že v polnem teku priprave na bližajoče se volitve za obnovo evropskega parlamenta, se krajevni politični dejavniki bolj ali manj intenzivno ukvarjajo s sočasnimi upravnimi volitvami, ki bodo na isti dan v polovici meseca junija, ko bodo volilni upravičenci na Goriškem obnovili ali potrdili župane oz. svete treh slovenskih občin.

V zvezi s tem je za stranko Slovenske skupnosti, ki se bo predstavila s svojim znakom v posameznih občinah, glavnina pogajanj že opravljena. Pokrajinsko tajništvo pa pri tem poudarja, da odigravajo temeljno vlogo v tem primeru sekcije stranke v Števerjanu, Doberdobu in Sovodnjah, saj prihajajo kandidati iz teh vrst, za kar je vloga pokrajinskega tajništva koordinacija dejavnosti in pogajanj. Glede tega so sekcije dobro delale in slika stanja je dokaj jasna, saj so imena kandidatov in zavezništva v glavnem že znana.

V občini Števerjan bo tako ponovno kandidiral dosednji župan Hadrijan Corsi in nadaljeval odlično delo, ki ga je doslej opravil bodisi v nelahkih pogojih majhne briške občinske uprave, saj se manjšim občinam pišejo hudi časi, kot v novonastali briško-beneški gorski skupnosti, kjer uživa široko podporo.

Sovodnjska sekcija Slovenske skupnosti se nagiba v smeri kandidature na župansko mesto sekcijskega tajnika profesorja Petra Černica, ki je v tem petletju uspešno vodil opozicijske vrste, odigral konstruktivno vlogo pri

predstavljanju perečih in odprtih problematik, ki so pronicale na dan v Sovodnjah in ki bi sicer ostale v senci. Ne nazadnje je konkretno sodeloval pri uspešnih akcijah Odbora za zaprtje upepeljevalnika.

V kraški občini pa se je doberdobska sekcija SSK odločila za kandidacijo svojega pokrajinskega predsednika in opozicijskega svetovaleca profesorja Ivana Černica, ki se je ravno tako odlikoval v svoji politični vlogi in opozoril javnost na marsikatero šibko plat upravnega delovanja domače občine, na katero bi marsikdo "pozabil".

Stranka Slovenske skupnosti se torej konkretno pripravlja na predstavitev volilnih programov in list kandidatov za občinski svet, ki bodo pronicali v javnost meseca maja ter na posledično volilno kampanjo, ki bo kot običajno usmerjena na soočanje o odprtih in perečih problemih, ki jih imajo posamezne uprave na lastnem teritoriju, to pomeni v neposrednem stiku z občani-volilci.

Kinoatelj

18. Film Video Monitor

Kinoatelj je tudi letos priredil pregled slovenskega filma, videoprodukcije in televizijskih dokumentarnih oddaj. Letošnji Film Video Monitor je že osemnajsti po vrsti in je bil seveda uglasen na bližnji vstop Slovenije v Evropsko unijo. Trije dokumentarci z meje (Delitve, Amigo, Starmica) so sklenili filmsko prireditev.

Fotografska razstava v galeriji Ars

V naši lepi Gorici

Člani Fotokluba Nova Gorica in fotokluba Skupina 75 so v galeriji Ars nad Katoliško knjigarno v petek, 23. aprila, predstavili svoja dela, posvečena Gorici in njenim prebivalcem.

Po glasbenem uvodu, ki sta ga pripravila prof. Fabio Devetak in prof. Franko Reja s Slovenskega glasbenega centra Emil Komel v Gorici, je fotografije in njihova dela predstavil v slovenskem in italijanskem jeziku pesnik Jurij Paljk, ki je poudaril, da gre za odlične fotografije, ki so pomagali presegati državno mejo in tkati nove vezi že pred desetletji.

Fotokluba imata med svojimi sodelavci priznane fotografe, ki so razstavo v galeriji Ars namenili lepotam domače Gorice, zato tak naslov razstave, da bi počastili vstop Slovenije v Evropsko unijo. Fotografije so prispevali Marko Butkovič, Sergio Culot, Vilko Fajt, Mitja Juren, Flavio Mosetti, Valter Nanut, Igor Pahor, Silvan Pittoli, Zdenko Vogrič, Mirko Bijuklič in Bruno Bizjak. Razstava je razdeljena na dva dela. V prvem so prikazani me-

sto, njegova folklor, pustni sprevod, vsakoletni tradicionalni sejem sv. Andreja. Predstavljani so tudi tihi kotički Gorice, mali skriti vodometi, nekaj vedut zaobjame mesto še od zunaj. Skozi objektivne različnih ustvarjalcev se zarišejo vsakič drugačni pogledi na isti prostor in skupaj pripovedujejo isto zgodbo. Za vsako vsebino je izbrana njej primerna fotografska tehnika, nekateri uporabljajo barvne, drugi črno-bele filme, vse slike pa ostajajo pripovedne in ne posegajo v abstrakcijo.

Drugi del razstave je namenjen različnim temam. Tu se še bolj kaže množica drugačnih pristopov do fotografije. Vrstijo se gozdne krajine, abstraktni makroposnetki, pogledi na hribe, ki "vzamejo" sapo, portreti obrazov in zgovorni portreti rok. Nekateri avtorji se izražajo v črno-beli tehniki, drugi izbirajo barve, svobodno se premikajo od klasičnih, tradicionalnih in realističnih del do bolj eksperimentalnih, poduhovljenih. Fotografije so tehnično dovršene in vsebinsko zanimive.

Darovi

Za Novi glas: Simon Prešeren 10,00 evrov.

Za misijon Danila Lisjaka: N.N. 50,00 evrov.

Za lačne otroke: v spomin na pok. teto Štefanijo Tomsic vd. Nanut Jožica z družino 30,00 evrov.

Za misijonarja Pedra Opeko: v spomin na Marico Kosič in Dominika Kerševana Angela Špacapan 100,00 evrov.

Za cerkev v Gabrijah: sorodniki pok. Karmen Semolič Hamon v njen spomin za cvetje 60,00 evrov.

Za cerkev na Vrhu: Marija Devetak iz Tržiča 5,00; N.N. za obnovo cerkve 800,00; nonoti ob krstu malega Nikolaja 50,00; botra Erika Černic ob krstu Nikolaja 50,00 evrov.

Za MIPZ Vrh sv. Mihaela: nonoti ob krstu Nikolaja 50,00; starši ob krstu Nikolaja 50,00 evrov.

Za cerkev na Peči: druž. Kavčič v spomin na moža in očeta Cvetka ob 1. obl. 190,00; Giuliana Lo Presti 20,00; N.M. 20,00 evrov.

Obvestila

Odbor proti goriškemu upepeljevalniku obvešča občane Sovodnj in somišljenike, da je bilo zasedanje pokrajinskega sveta o pokrajinskem načrtu za ravnanje z odpadki preloženo na ponedeljek, 3. maj.

Goran Bregović bo nastopil na trgu pred severno železniško postajo v soboto, 1. maja, ob 21. uri. Koncert prirejajo goriška občinska uprava, Fundacija Goriške hranilnice, Kulturni dom in KGS.

V galeriji Ars na Travniku je vse do 28. maja na ogled razstava fotokluba Skupina 75 in fotokluba Nova Gorica z naslovom V naši lepi Gorici.

Romanje v Medjugorje. Vabimo vas na to romanje od 28. do vključno 31. maja letos. Odhod iz Rožne Doline pri mejnem prehodu pri Rdeči hiši. Obiskali bomo romarske poti: Križevac, hrib prikazovanja, svetišče in druge zanimivosti. Prijava pri g. Darku Durciku, tel. 0481 882395 ali 0481 32121, in pri župniku g. Jožetu Markuži, tel. 040 229166. Vpisovanje se začne takoj in se zaključuje zasedbo mest v avtobusu. Ob vpisu se plača celotna cena romanja 86,00 evrov. Za potovanje zadostuje veljavna osebna izkaznica za tujino.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 30. aprila do 6. maja 2004)

Petek, 30. aprila (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni desert iz diskoteke 103. Šopek narodnih viž. - Zborovski kotiček. - Obvestila.

Ponedeljek, 3. maja (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni lističi z Andrejem: zanimivosti in informacije.

Torek, 4. maja (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 5. maja: Oddaja odpade.

Četrtek, 6. maja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev. - Glasba iz studia 2.

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE
PROSVETE - GORICA

sklicuje
**REDNI LETNI OBČNI
ZBOR**

v četrtek, 6. maja 2004, ob 20.30
v komorni dvorani
Kulturnega centra Lojze
Bratuž v Gorici

Skupinska razstava

**UMETNIKI DVEH MANJŠIN
ARTISTI DI DUE MINORANZE**

od 15. aprila do 15. maja 2004 v galeriji Kulturnega doma v Gorici, v galeriji Artes v Novi Gorici in v Beneški galeriji v Špetru

**BAR
PRINCIPE**

GORICA, Corso Verdi 1

IGRAČE, ARTIKLI ZA OTROŠKO DOBO

giocattolo look
look dr. Walter S. Blasig

Pridite nas obiskat!

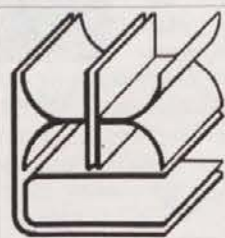
GORICA, Ul. Morelli 41/B
tel. 0481 33504

Urama - zlatarna

Šuligoj

GORICA - Ul. Carducci 49, tel. 0481 535657

KATOLIŠKA KNJIGARNA

■ knjige in revije ■ vse za šolo in pisarno
■ razne vrste papirja ■ sakralni predmeti,
sveče ■ darila ■ plošče, kasete ■ igrače
■ posebna ponudba artiklov za poroko,
sveta obhajila in birme

GORICA - Travnik 25, tel. 0481 531407

Pisan, barvit kot mavrični lok, lahek in živahen kot let metuljčkov in breztežnih balončkov ter papirnatih zmajev, svetel, obžarjen od smejočega se sonca, jase, brez vsakršnih oblakov, meglic in senc, prepoln radosti, veselja, sreče, živahnih iger otrok, predvsem pa bratskih vezi, ki naj ljubeče povežejo roke, srca in duše vseh ljudi, hrepenečih po miru in toplem sožitju: takšen svet si želijo naši otroci, takšen se izrisuje iz njihovih likovnih izdelkov, porojenih v iskreno razmišljanju o glavicah, ki še niso obtežene s predsodki odraslih. Moj svet brez meja – Il mio mondo senza confini se glasi izrazito povedni naslov čezmejnega likovnega natečaja, ki ga je razpisal Kulturni center Lojze Bratuž, da bi spodbudil slovenske in italijanske učence, ki obiskujejo osnovno šolo, od prvega do petega razreda, v obmejnih občinah Goriške, k ustvarjalnemu delu ob skorajšnjem velikem dogodku, vstopu Slovenije v EU in odpravi meje, ki je dolga leta ločevala neko skupni goriški prostor. Odziv na likovno pobudo je bil enkraten: prijavilo se je 20 osnovnih šol iz Slovenije (OŠ Solkan, OŠ Milojka Štrukelj, podružnica Ledine, Nova Gorica; OŠ F. Erjavec Nova Gorica; OŠ Miren, podružnica Bilje; OŠ L. Bratkovič Bratuž, Renče; OŠ Miren; OŠ Miren, podružnica Kostanjevica; OŠ Renče, podružnica Bukovica; OŠ I. Rob, Šempeter pri Gorici; OŠ Dobrovo; OŠ Dobrovo, podružnica Kojško; OŠ Branik) in Italije (OŠ J. Abram, Pevma; OŠ P. Butkovič, Sovodnje ob Soči; OŠ F. Erjavec, Štandrež; OŠ O. Župančič, Gorica; OŠ A. Gradnik, Števerjan; OŠ Romjan; OŠ F. Rismondo, Gorica; OŠ E. Frinta, Gorica) oz. nad 400 otrok, ki so pod mentorstvom svojih likovnih pedagogov ustvarili v različnih tehnikah (tuš+akvarel, monotipija, tempera, flomastri) posamezne risbe in skupinske izdelke, od katerih jih 130 visi na stenah predverja, stopnišča ter zgornjega hodnika KC Lojze Bratuž in ki bodo na ogled do 18. julija. Praznično odprtje te sporočilno bogate razstave in slovesno podeljevanje nagrad je potekalo v torek, 20. t. m., popoldne v veliki dvorani KCLB, ki so jo napolnili otroci, njihovi učitelji in starši ter ugledni gostje,

Učenci OŠ Fran Erjavec iz Štandreža in OŠ Oton Župančič iz Gorice so uvedli praznično popoldne z radoživim petjem

Razstava in nagrojevanje Kulturni center Lojze Bratuž v Gorici / Moj svet brez meja

Radosti poln pogled otrok na tukajšnji prostor brez pregrad

župani ali odborniki občin, v katerih delujejo sodelujoče šole, in sicer deželni odbornik dr. Mirko Spazzapan, odbornica za kulturo Roberta De Martin (goriška pokrajina), odbornik za kulturo Claudio Cressati (goriška občina), števerjanski župan Hadrijan Corsi, sovođenski podžupan Leopold Devetak, novogoriški podžupan Tomaž Šinigoj, župan Zlatko Martin Marušič (občina Miren-Kostanjevica), župan Franc Mužič (občina Brda), župan Dragan Valenčič (občina Šempeter-Vrtojba). Množičen zbor pridnih pevcev, učencev OŠ F. Erjavec iz Štandreža in O. Župančič iz Gorice je na odru, na katerem so, poleg porednih zmajev in balončkov, pomenljivo na sredini visele italijanska, evropska in slovenska zastava, zaneseno zapel dve pesmici, Svet postal bi lep in Nikoli slabe volje, pod taktirko Martine Hlede in s klavirsko spremljavo Daria Bertinazzija. Po vročem aplavzu, ki je zaobjel mlada grla, sta povezovalca doživetje prireditve, Erika Valentinčič - tudi spremljevalka poteka natečaja - in Jan Leopoli, pova-

Franka Žgavec

Erika Valentinčič

Mirko Spazzapan

Nekaj števil

Pri pobudi je sodelovalo 20 osnovnih šol iz vse Goriške na obeh straneh meje: dvanajst šol iz Slovenije, z Goriškega pa dve italijanski in osem slovenskih. Odzvalo se je nad 400 otrok. V galeriji Kulturnega centra Bratuž je razstavljenih 130 risb; med temi so tudi od treh članov žirije (Tanja Poljšak, Franko Žerjal, Edoardo Pirusel) nagradjeni likovni izdelki v različnih tehnikah. Izseke iz ustvarjalnih trenutkov natečaja je v videokamero ujel prof. Hijacint Jussa in jih strnil v 19-minutni posnetek, ki so si ga številni udeleženci prazničnega popoldneva lahko ogledali v predverju KCLB po nagrojevanju. Priložnostni katalog na 60 straneh vsebuje - poleg nagradjenih - 80 izmed razstavljenih risb.

bila na oder predsednico KCLB Franko Žgavec, ki je v pozdravnem nagovoru izrazila zadovoljstvo zaradi velike udeležbe otrok in njihove izvirno ustvarjalne žilice ter se zahvalila učiteljem in staršem, ki so mladim risarjem stali

ob strani. Deželni svetovalec Mirko Spazzapan je tudi v imenu odbornika za kulturo in jezikovne identite Dežele FJK (pokrovitelj in finančni podpornik natečaja, poleg Ministrstva za kulturo republike Slovenije) prof. Roberta Antonaza izrekel besede zahvale in čestitke rosnim pevcem in učinkovitim ustvarjalcem in seveda tudi prirediteljem, ker so dali možnost otrokom razmišljati o tem prostoru in o meji, ki bo kmalu le geografska črta, ne več pregrada za ljudi. Za njim so na oder pristopili omenjeni gostje, da bi podelili nagrade in priznanja v slavnostnem vzdušju. Ocenjevalna komisija (Tanja Poljšak, Franko Žerjal, Edoardo Pirusel) je imela težko delo pri odpiranju del; vsako bi si namreč zaslužilo priznanje. Imena vseh sodelujočih so zapisana na zadnjih stra-

neh kataloga, ki vsebuje poleg nagradjenih tudi fotografije 70 drugih risb z navedbo avtorjev in šole. Lep dvojezičen barvni katalog je grafično izoblikoval Franko Žerjal (prispevke sta prevedla Janko Toplikar in Erika Valentinčič), izdal ga je KCLB in ga brezplačno podelil sodelujočim. V njem so misli predsednice KCLB, R. Antonaza, županov sodelujočih občin ter tehten zapis učiteljice-umetnice Nadje Bevcar o pomembnosti likovne vzgoje za otrokovo izražanje, dozorevanje in presojanje.

O natečaju je nastal tudi devetnajstminuten videoposnetek, ki ga je izdelal prof. Hijacint Jussa in v katerem je tudi Jurij Paljk povedal nekaj misli, naglašujoč pomen medsebojnega srečevanja in spoznavanja, ne samo med Slovenci in Italijani, ampak tudi med nami in Slovenci iz Slovenije, ki se še vedno premalo poznajo.

Na koncu zapisa naj dodamo še imena nagradencev, ki so bili porazdeljeni v dve kategoriji, A (prvi, drugi razred), B (tretji, četrti, peti); prva nagrada: kolo, druga: fotografski aparat, tretja: knjiga. Komisija je nagradila tudi nekatera skupinska dela. Dobitniki, 3. r. OŠ Romjan, 4. r. OŠ F. Erjavec, 4. r. OŠ O. Župančič; vsi razredi OŠ A. Gradnik, so prejeli kupon za nakup likovnega materiala.

Kategorija A: 1. Zagožen Veronika (1. r., OŠ Dobrovo, Podružnica Kojško); 2. Ex aequo Paci Alice (1. B. r. OŠ E. Frinta), Pisk Veronika (1. r. OŠ F. Erjavec); 3. Ex aequo De Santis Ester (2. r. OŠ E. Frinta), Ciglič Anja (2. r. OŠ Renče Poš Bukovica, Volčja Draga).

Kategorija B: 1. Rustja Ivan (4. r. OŠ F. Erjavec), 2. Berte Diana (4. r. OŠ O. Župančič), 3. Ex aequo Dellisanti Luca (5. r. OŠ F. Erjavec), Plesničar Tjaša (3. r. OŠ Solkan).

Posebno nagrado sta prejela Kobal Anja in Stanič Jaka (1. oz. 3. r. OŠ Renče, Poš Bukovica).

Posebne nagrade je bil deležen tudi Kryeziu Agona (1. B. r. OŠ E. Frinta), ker krasi detajl njegove risbe (griček, fantič z zmajem v roki) naslovno kataloga in lepake, ki so vabili na ogled te izredno uspele čezmejnega likovnega pobude, ki je razvnela ustvarjalno žilico toliko otrok.

Iva Koršič

Ivan Rustja (4. razred OŠ Fran Erjavec iz Štandreža) je prejel prvo nagrado v kategoriji B

Gorica-Nova Gorica

Sožitje dveh mest

Primer Gorice in Nove Gorice naj bi ostal zgled v evropskem duhu pojmovanega sožitja

Pogled na nekdanjo Gorico, Sveto Goro in Sabotin s cerkvico in samostanom. J. Tominc, Avtoportret z bratom Francem (1830), detajl.

Za deželo Furlanijo-Juljsko krajino, v kateri že stoletja živijo različne narodnostne skupnosti, bo 1. maj 2004 zgodovinski dan, saj bo njena vzhodna sosedja Slovenija vstopila v Evropsko unijo in bosta odslej Slovenija in Italija del skupnega evropskega prostora. Čas bo pokazal, koliko naših pričakovanj se bo uresničilo, gotovo pa je, da bodo nekatere pregrade odpadle, kar naj bi še bolj okrepilo sožitje in dobre sosedске odnose. Utrdilo in razširilo naj bi se tudi sodelovanje med manjšino in matično domovino. Znano je, da so tesne vezi in plodno sodelovanje že prej na poseben način in na najrazličnejših področjih družile slovenske ljudi na obeh straneh meje. Tudi goriška in novogoriška občina sta si vseskozi prizadevali za zблиževanje in sta uresničili marsikatero skupno pobudo. V zadnjih mesecih so časopisi, radio in televizija posvečali precej pozornosti Gorici in Novi Gorici oziroma bodočemu skupnemu trgu pred novogoriško železniško postajo. Imeni obeh mest, večstoletne Gorice in njene veliko mlajše, komaj polstoletne sosedje, segata daleč v zgodovino, ko je pred več kot tisoč leti nemški

cesar Oton III. podaril oglejskemu patriarhatu polovico solkanskega gradu in polovico naselbine s slovenskim imenom Gorica, kakor je zapisano v listini z dne 28. aprila 1001. Zgodovina Gorice je bila skozi stoletja zelo razgibana, tragično sta jo zaznamovali zlasti obe svetovni vojni, slovensko prebivalstvo pa še posebej fašistična strahovlada. Nova razmejitev po drugi svetovni vojni je sicer omogočila združitev velikega dela slovenskega etničnega ozemlja, Gorico z najbližjo okolico pa je dodelila republiki Italiji in jo tako odtrgala od naravnega zaledja, to je od Soške in Vipavske doline, od Brd in goriškega Krasa. Vzdolž mejne črte, med starodavnim

Solkanom, Kromberkom in Kostanjevico so nastala nova naselja in se kmalu razrasla v lepo sodobno mesto. S Svete Gore, Škabrijela in Mirenskega Gradu na slovenski strani, s števerjanskega griča, s Kalvarije in z Vrha sv. Mihaela na italijanski strani državne meje je lep razgled na obe mesti. Zdi se, da je novo samo podaljšek starega. Do zdaj ju je ločila meja, resda zelo odprta, a vendarle meja. Simbolično jo bo odstranil na novo urejeni skupni trg pred novogoriško železniško postajo z okroglo ploščadjo in za to priložnost izdelanim mozaikom. V pričakovanju 1. maja in v zunanijh pripravah nanj se vse premalo govori in piše o drugih vprašanjih, npr. o jeziku in o

medsebojnem sporazumevanju. Jezik je najbližja pot do pripadnikov drugih narodnosti, saj omogoča neposredno spoznavanje njihovega življenja, kulture in zgodovine ter podira nevarne psihološke pregrade. Kakor je bilo že večkrat poudarjeno, so te pregrade najpogostejše v glavah in v srcih. V sodobnem svetu postaja znanje jezikov nujno, znati jezik najbližjih sosedov pa bi moralo biti samoumevno. Dvojezičnost mora s časom postati obojestranska. Sožitje pomeni namreč tudi poznavanje sosedov in sproščenost v medsebojnem sporazumevanju. Ob koncu še drobna pripomba. Meja ni delila samo goriških ulic in vrtov, ampak tudi hrib Sabotin, ki se dviga nad Sočo. Pisatelj Saša Vuga je v zvezi z mejo na hribu napisal: "Desno črke, nagomiljene iz belih skal, NAŠ TITO. Levo nič drugačna demonstracija W l'Italia." (Gorica v slovenski književnosti, str. 313). Še danes je na italijanski strani vidna nočna razsvetljava v barvah trobojnice, na slovenski pa pred kratkim očiščeni napis. Oboje je enako anahronistično in je v času evropskega združevanja popolnoma odveč. Sožitje dveh mest naj bi temeljilo na pristnih in odprtih odnosih, plodnem sodelovanju in medsebojnem spoštovanju, na ohranjanju narodnostne istovetnosti in na pokončnosti. Primer Gorice in Nove Gorice naj bi ostal tudi po prvomajskih slavljih zgled v evropskem duhu pojmovanega sožitja.

Lojzka Bratuž

Voščilo ob zgodovinskem trenutku

Prstan Evropske

"To bo Evropa narodov, Evropa jezikov, velikih in malih"

prepričana o tisti tvoji božji previdnosti: če Evropa nastaja, je gotovo On v to privolil in izrekel svoj 'fiat'. A ni tako?" "Je", sem ga pogledala nekoliko izzivalno. "Pa tega nikomur ne pravi. Norca se bodo

Nastajanje nove velesile, padanje zidov in meja, množično veselje in množične prireditve, iskrenost in trud ljudi dobre volje in različnih narodnosti, kako bi ne bilo to nekaj lepega, velikega, enkratnega, kako bi ne bil vstop Slovenije v to družino narodov za vsakega Slovenca poseben zgodovinski trenutek? Vendar. Dogodki zadnjih let so pri marsikom povsem izsušili čustveni potencial, marsikdo se ne more več česa veseliti, niti se čemu čuditi, niti verjeti v kaj; ne more si predstavljati zelene jase, kjer si volk in jagnje ljubeznivo naslanjata nos na nos: volku bi bilo treba po vsej verjetnosti spremeniti gensko zasnovo, kako bi sicer zajezili sline, ki bi se mu cedile? Marsikdo ne more več verjeti, da ima narod dovolj močnih osebnosti, ki bodo znale, a zlasti hotele za vsako ceno hraniti in ohraniti narodno identiteto, dediščino in jezik. Zlasti jezik. Če tega ni, tudi nas ni. Prilaganje Slovenije evropskim pravilom smo večkrat spremljali s pridržanim dihom. Slovenijo oddaš na primer v enem samem tednu, od morja do Triglava in tja do Slovenskih goric. "Ne, ne! To ni kar tako", me je glede tega miril izkušen politik, a me ni mogel prepričati. "Bojim se, da je to prav tako, kot sem rekla, tako, mimogrede." "Kaj pa ti veš o politiki?" se je zasmeljal. "Jaz? Malo ali nič", sem ga pogledala skrajno pohlevno, da bi ga pomirila. "Vendar! Poznam Nemca, ki je želel kupiti ledeniško sotesko Koritnice nad Bohinjem. Ne bajtice, sotesko, razumete?" "Kje pa si to pobrala?" "V Bohinju. Slišala sem na lastna ušesa." Utihihnil je in razmišljal: "Ja, če smo zdržali v Avstro-Ogrski, ni hudič, da bi ne zdaj!" "Ja, ni hudič", sem rekla še sama in sklenila, da spet malo pobrskam po zgodovini slovenskega naroda. "Kaj pa tuhtaš?" "Nič. Samo glavo si odpočivam." Misli pa so mi pristale na tako in tako že utrjenem prepričanju, da zgodovino vodi samo božja previdnost, tista, ki se odraža v globokem, v navidez naivnem "človek ob človeku" in "Bog obrne." Pa me je kljub molku pogruntal: "No, ja, ti si tako in tako

delali." "Pa bom. Ne samo rekla. Bom tudi napisala." "Ne boš." "Bom!" "Pa kaj boš še povedala?" "Da je meja nam ljudem potrebna." "Kolneš, punca!" "Počakajte, da vsaj končam! Ena sama meja med vsemi nam je potrebna, tista, ki nam kaže, do kam smemo v odnosu do bližnjega, do sebe in do stvarstva, do življenja." "Ah, tako, tako, da, s tem se strinjam." "Brez te srčne meje, ki raste iz krščanstva, bo naša skupna hiša revna, bo Evropa velikih oči in velikih ust, a majhnega srca." "To da boš napisala?" "To. So že drugi pred mano, vsak po svoje, a so." "Skoraj bi rekel, da te rad poslušam." "Saj to sem upala, sicer bi bila tiho. Did you understand?" "Pusti zdaj to. Pa, znaš angleško?" "Ne, je samo eden od stavkov, ki se jih še spominjam iz šole. A treba se je bo naučiti. Leta gor, leta dol!" "Ne bo treba. To bo Evropa narodov, Evropa jezikov, velikih in malih! Prostora bo za vse." Imelo me je, da bi mu preščiipnila besedo na samem začetku, a olika je olika. Zato sem poslušala in razmišljala sama zase. Prostora bo za vse, o tem bi ne smeli niti dvomiti. Toda, kdo bo odločal, kako naj "ta mali" na tem svojem prostoru živi, kaj in kako naj seje, kaj naj muljijo njegove krave, če naj mu kokoši valijo zdrava domača jajca ali gensko spremenjene neznanke itd. itd. Rada bi l. 2114 sedela na slovenski vesoljski postaji, ki bi nosila slovensko ime, in z mogočnim teleskopom gledala na Evropo, ki nastaja zdaj tu, pod našim nosom. Prihodnost: vse možnosti so dane, ne vemo pa, katere se bodo lahko uresničile. Valentin Vodnik je pred skoraj 200 leti (l. 1811) napisal domoljubno odo, polno vdanosti do Napoleona in Francozov. Vendar je v njej nekaj verzov, ki so, če jih izrežemo iz celote, zares kot naročeni za ta naš čas: "Na Grecije čelu / Korinto stoji, / Ilirija v srcu / Evrope leži. // Korintu so rekli / helensko oko, / Ilirija prstan / Evropini bo." Slovenija je tu označena z imenom Ilirija. Voščilo: Slovenija naj bo Evropi dragocen, z biseri posejan prstan!

Bruna Pertot

1. maj 2004

Skupni evropski dom

Moč različnosti, prispevek vsake države k skupnemu napredku ter velik duhovni in kulturni potencial - jamstvo za prihodnost

S 1 majem 2004 se bo skupni evropski dom razširil na petindvajset držav in bo tako segal od Baltika do Sredozemlja in od Atlantika do Podonavja. Ko so v povojnih petdesetih letih veliki evropski državniki kot De Gasperi, Schuman in Adenauer snovali gospodarsko skupnost šestih zahodnoevropskih držav, si najbrž niso predstavljali, da se bo ta skupnost nekoč oblikovala v politično zasnovano Evropsko unijo ter da bodo k njej pristopile države iz slovanskega sveta in iz nekdanjega vzhodnega bloka. Slovenska narodnostna skupnost v Italiji pozdravlja zlasti vstop Slovenije. Pričakujemo, da bodo odnosi med obema državama odslej še boljši in da bo sodelovanje med njima še uspešnejše, kar naj bi vplivalo tudi na reševanje manjšinskih vprašanj. Posebnost evropske širitve je vstop štirih slovanskih držav, poleg Slovenije še Češke, Slovaške in Poljske. S tem se bistveno dopolnjuje podoba Evropske unije, ki sta jo doslej predstavljala pretežno romanski in germanski svet. V zvezi z evropsko ustavo je nastalo vprašanje, ali je umestno, da se v njej omenjajo krščanske korenine Evrope. Zgodovina nas uči, da je poleg antike na razvoj

evropske civilizacije in na življenje evropskih narodov najbolj vplivalo krščanstvo. Če bi Evropi odvzeli bogastvo, ki je skozi stoletja raslo iz krščanstva, in to v likovni in glasbeni umetnosti, v filozofiji, literaturi in drugje, če bi ji odvzeli npr. katedrale, samostanske knjižnice, vrsto galerij in še marsikaj drugega, bi jo do kraja osiromašili. Duh sv. Benedikta, svetih bratov Cirila in Metoda in velikih osebnosti drugih krščanskih verstev je neizbrisno zaznamoval našo celino in njeno kulturo, zato ni mogoče zanikati njenih krščanskih korenin. Evropski

narodi so v svoji zgodovini doživljali različne miselne, družbene in politične pretrese, toda velik del evropske stvarnosti še danes temelji na krščanskem humanizmu. V skupnem evropskem domu naj bi se vsi med seboj razumeli, spoštovali drug drugega in priznavali posameznikom in skupnostim pravico do identitete, jezika in kulture. Moč različnosti, prispevek vsake države k skupnemu napredku, veliki duhovni in kulturni potencial, ki ga premore združeni evropski svet, so jamstvo za njegovo prihodnost.

Andrej Bratuž

VSTAJENJE

Ljubka Šorli

Na Kostanjevici potrkava: vstali Kristus v sveto jutro gre...

Z alelujo verni ga slave, čast pobožno daje mu narava.

Slavčku strune ko srebro zvone, kos visoko pesem požvižgava, z zvoki spaja cvetna se vonjava v zor blesteči prazničnega dne.

Slap velikonočne simfonije skoz kostanje pomlajene lije na Gorico, na njen stari grad.

Meje ni... Luč božjega vstajenja čez in čez ko mavrica se vzpenja. Sprejmi jo, Resnico, človek-brat!

Sonet, napisan l. 1970, je izšel v Mladiki in nato v zbirki Pod obokom čarobnim (1987), v italijanskem prevodu Diomire Fabjan Bajc pa v zbirki Canti spezzati (1994). Dva verza v italijanskem prevodu sta ponatisnjena na razglednici, ki jo je v spomin na vstop Slovenije v Evropsko unijo izdala italijanska pošta.

Predstavitel knjige Grudnova hiša v Nabrežini

Vpogled v bogato življenje Benečije

Povojna industrializacija je prinesla veliko dobrega, dolgoročno pa je močno posegla v življenjski ritem manjših skupnosti, ki so od svojega nastanka živele v globoki povezanosti z zemljo in njenimi sadovi. Podrlo se je tisočletno razmerje med človekom in domačo grudo, ki je v kratkem času izgubila svojo vlogo. Agrarnega je zamenjal nov družbeno-ekonomski sistem, ki je načel običaje in lokalna narečja ter povzročil bledenje kolektivnega spomina. Da bi posnel izjave zadnjih prič o tem, kako je potekalo življenje v beneškem Čeneurhu (Črni vrh ali Montefosca) v prvi polovici 20. stoletja, je Guerrino Cencig večkrat prevozil razdaljo 2000 kilometrov, ki ga je ločevala od rodnega kraja. Star je bil namreč 9 let, ko se je s starši in tremi brati leta 1955 preselil v Francijo. Iz goreče ljubezni do svojih korenin je po skoraj 50 letih začel zbirati slikovno, zvočno in pisano gradivo ter izdal publikacijo Dan krat je biu Čeneurh, v kateri je združil vse mogoče podatke o vasi, ki je še leta 1935 štela 544 duš, danes pa v njej prebiva le okrog 40.

V Grudnovi hiši v Nabrežini je Krožek Istria v sodelovanju s Skupino 85 in Krožkom '91 v petek, 23. t.m., priredil prijetno predstavitev knjige, ki jo je ob prisotnosti samega avtorja uvedel organizator Fabio Scroppet. V uvodnih besedah je poudaril pomen jezikovne demokracije kot nezanemarljive komponente politične demokracije. Prisotne je spomnil tudi na težke razmere, v katerih so beneški Slovenci kljub vsemu vztrajno in ponosno branili svoje tradicije, ter dodal, da bi si zaslužili drugačen odnos s strani italijanske države, saj so ji bili zvesti že od leta 1866 in so zanjo darovali veliko mladih življenj. Priznani raziskovalec najbolj zahodnega roba slovenstva, prof. Pavle Merku' (na sliki), je izpostavil posebnosti in specifično Slo-

Foto DPD

vencev, ki živijo na levem bregu Idrijce, in nato pohvalil Cencigev trud ter odločilen doprinos izseljencev pri ohranjanju navad in jezika iz pred 20 ali 30 let. Na 170 straneh najdemo skico prvega naselja, ki so mu domačini pravili Za hlieu, fotokopije krstnih listov iz 17. stoletja, na katerih razberemo najstarejše vaške priimke, fotografije nekaterih mlinov, vodnjakov in izvirkov. Dalje je Cencig zapisal nastanek prve šole, mlekarne, cerkve in ceste, ki je zamenjala stare stezice. Veliko pozornost je posvetil tudi pritrkovanju in obredom, ki so spremljali verske in poganske praznike (pustne maske blumarji ali novoletna fantuška), ter družabnim trenutkom (senjan). Po pričevanjih domačinov je zabeležil tudi dogodke ter žrtve prve in druge svetovne vojne, prihod fašistov, nacistov, kozakov in partizanov. Iz veselih, a tudi tragičnih zgodb nekaterih vaščanov zaživijo vsakdan v Čeneurhu, poklici, ki so jih opravljali predvsem moški in so se jih lotevali na podlagi skupnih potreb, pridelovanje fruškua ter zdravljenje z naravnimi zelišči in blagodejnimi uroki. Na koncu najdemo tudi recepte tradicionalnih jedi (pogača, objeinca). Popoldan je sklenil oktet Ne diški puobi, ki je pod vodstvom Giuseppa Chiabudinija v ljudskem slogu odpel venček beneških, italijanskih in furlanskih pesmi.

Alenka Hrovatin

Slovesnost ob 25. aprilu v Rižarni pri Sv. Soboti

"Z vsakim rododom je mejá manj"

Številno občinstvo ob 59. obletnici osvoboditve

Tudi letos se je 25. aprila Rižarna pri Sv. Soboti izkazala za stičišče osrednjega čustvenega naboja, ki je kljub dobrim in slabim družbenopolitičnim razsežnostim in preobratom še vedno gonilna sila tistih, ki se na tem kraju trpljenja spominjajo zmage dobrega nad zlom, torej odpora zoper nacifašistični jarem. Letos obhajamo 59-letnico tega uspeha, prav nekaj dni pred širitvijo evropske družine. Slovesnost je potekala pod sončnimi pomladanskimi žarki, ki so pozdravili številno občinstvo, najvišje javne, politične in verske osebnosti. Spominski dan se je pričel s polaganjem vencev raznih borbovskih, sindikalnih in državnih ter krajevnih ustanov. Venec sta med drugimi položila v imenu Generalnega konzulata Republike Slovenije generalni konzul Črtomir Špacapan in konzul Zorko Pelikan; enako sta storila predstavnika krovnih organizacij SKGZ in SSO. Osrednja govornika sta bila tržaški župan Roberto Dipiazza in dolinski župan Boris Pangerc. Prvi je spregovoril v italijanskem jeziku in se je

Foto Kroma

vprašal, ali bo naše mesto vekomaj ostalo kot lepo telo, zaznamovano z raznimi bolečimi ranami v časovno kristaliziranim trenutku. "Menim, da moramo upreti vse naše moči, da se spomnimo in na novo premislimo našo vlogo v preteklosti. Le tedaj bomo lahko zrli v tako prihodnost, ki je vredna, da jo doživljamo." Ganljiv je bil poseg v slovenščini in italijanskem prevodu župana Pangerca, ki je sedanji čas - na podlagi težkih mednarod-

nih odnosov - ocenil kot trenutek, v "katerem je objestnost vrlina, tako laž, licemerstvo in prezir. In vendar kloniti obupu in malodušju bi bil greh". Pangerc vidi vir trpljenja našega mesta predvsem v spornem tolmačenju 'meje', geografske seveda, pa tudi tiste v miselnosti nekaterih, ki je privedla do jezikovnih in medčloveških pregrad. "Pa vendar glej!, in kljub vsemu je meja bilo z vsakim rododom manj". Čez nekaj dni bo tu pri nas ta

pregrada padla "in vsi, ki so umrli za ideale miru in svobode, bodo lažje prenašali svoj večni mir". Pangerc je svoj govor sklenil z mislijo na otroški svet s poezijo v tržaškem narečju, ki jo je posvetil Milanu Oti, sinku padlega Saše, operaterja RAI. Svečanost sta sklenila še verska obreda škofovega vikarja msgr. Vončine in rabi- na Piperna. Sledil je še koncert Partizanskega zbora Pinko Tomažič.

IG

Simpozij na Škerkovi domačiji v Trnovci

V Evropo z našo kulturno tradicijo v vseh njenih niansah

Foto Kroma

"Kako lahko predstavimo slovensko kulturno tradicijo tuji publiki, ki nima potrebnega predznanja?" S to zaključno mislijo, oziroma vprašanjem je prof. Jože Pirjevec sklenil jutranji simpozij, ki je prejšnjo soboto potekal v Škerkovem Umetnostnem in kulturnem centru v Trnovci pri Trstu. Možen odgovor, ki ga je sam Pirjevec izrazil, je temeljil na spoznanju, "da je to zelo težak izziv. Vsekakor je treba sprejeti ta napor v času evropske širitve: narediti moramo vse, kar je v naših močeh, da nas Evropa spozna, in Evropa

mora našim besedam prisluhniti. Če bomo izpolnili ta dvojni napor, bomo skupno napredovali", je zaključil zgodovinar, ki je bil sam eden izmed številnih predavateljev srečanja Slovenija se predstavlja. Osem strokovnjakov (napovedan je bil poseg tudi Tomaža Humarja o alpinizmu, ki pa je žal odpadel) je tako izbranemu italijanskemu občinstvu vsak s svojega zornega kota predstavilo raznolike aspekte kulturnega, umetniškega, zgodovinskega, znanstvenega in glasbenega življenja Slovencev na simpoziju, ki je potekal pod pokroviteljstvom SAZU. Njen

predsednik Boštjan Žekš je prvi spregovoril in začrtal ne prav spodbudni odnos, ki ga slovenska javnost ima do evropske širitve. "Pri nas ne vlada nek splošen pozitiven občutek glede tako pomembnega mejnika. Politika in mediji se raje poglabljajo v strankarske razprave in pozitivnega naboja in zanimanja do vstopa Slovenije v EU ni, za kar smo krivi tudi mi intelektualci, ker nismo znali prepričati javnega mnenja o prednostih, ki jih bo naša država deležna z vstopom v evropsko družino." Akademiku Borisu Paternuju je bil prepuščen zgodo-

vinski pregled slovenske književnosti, pri katerem je izpostavil vprašanje asimilacije kot nenehni topos naše literature, ki je nastajala na najzahodnejšem predelu slovenskega sveta v stiku z močnimi sosedmi: ko bi Slovenci asimilacije ne prestali, bi že zdavnaj ustvarjali v italijanskem ali nemškem jeziku. Do tega ni prišlo in prav zato ne bo jutrišnja evropska izkušnja za nas nič novega, saj smo se vendar ohranili, kljub temu da smo si polnopravno državno strukturo ustvarili le pred dobrim desetletjem. Prof. Pirjevec pa se je poglobil v našo preteklost in v zvezi z bodočo evropsko podobo dejal, da je za naše interese bolj upati v močnejšo Evropo, saj se bodo v takem trdnem političnem ustroju lahko še bolj razvijali že danes pozitivni slovenski trendi. Janez Peklenik je v zvezi z našim gospodarstvom dejal, da je dihotomija med proizvodnjo znanja in proizvodno mrežo prevelika: treba je namreč bolj podpirati srednja in majhna podjetja. O slovenskih likovnikih je nato spregovoril prof. Andrej Jemec, ki je svoje poročilo dopolnil z diapozitivnimi posnetki; o razvoju filozofije in sociologije na Slovenskem je podal izčrpno poročilo dr. Bojan Žalec. Dr. Zvonka Zupančič Slavec pa je predavala o zgodovini medicine in podvigih posameznih znanstvenikov v tej stroki; dr. Voitech Ravnikar pa je spregovoril o treh slovenskih arhitektih: Plečniku, Fabianiju in Ravnikarju. Prof. Jani Golob pa se poglobil še v pester glasbeni svet slovenstva.

IG

Na deželnem sedežu RAI

Predstavili so dokumentarni film Spomini o slovenskih deportirancih

Prejšnji teden so na deželnem sedežu RAI predstavili uro in pol trajajoči dokumentarni film Spomini, ki na podlagi neposrednih pričevanj petih slovenskih deportirancev osvetli najtemnejšo plat evropske zgodovine prejšnjega stoletja, ki jo mi Slovenci zelo dobro poznamo. Zamišljal za dokumentarec se je porodila zgodovinarke Marti Verginella in režiserki Mirjam Koren. Dokumentarec so že predvajali po slovenski TV RAI. Več o tem prihodnji številki našega tednika.

Foto Kroma

Pizzeria - Gostilna - Bar

"VETO"

Nada Debenjak s.n.c

ZAPRTO OB TORKIH

OPČINE - Proseška ulica 35
tel. 040 211629

AVTOMOBILSKI SERVIS SESLJAN

lastnika Švara & Masten

Pokrajinska cesta SESLJAN - NABREŽINA

zraven veletrgovine CONAD

tel. 040 299768, faks 040 291480

GOSTILNA

Sardoč

PREČNIK 1/B, tel. 040 200871

Društvo slovenskih izobražencev / Podelitev nagrade Vstajenje

Evelina Umek: nagrajenka in pisateljica

Na večeru je avtorica predstavila tudi novo knjigo *Malka gre v Trst*

Foto Kroma

Ponedeljkov večer dne 19. aprila je zaživel v dvojnem literarnem znamenju, ki je imel v liku tržaške pisateljice Eveline Umek osrednjo osebnost. Že tradicionalna predavanja Društva slovenskih izobražencev so namreč tokrat sovpadala s slavnostno podelitvijo 41. literarne nagrade Vstajenje za leto 2003, ki jo že od nekdaj podpira Zadruga kraška banka. Med deli triinšestdesetih zamejskih in zdomskih pisateljev je komisija izvedencev izbrala prav delo Eveline Umek Mandrija in druge zgodbe. Predsednica komisije, prof. Lojzka Bratuž, je občinstvu navedla tudi motivacijo, s katero je žirija ocenila knjigo tržaške avtorice. Gre za zbirko novel, ki plastično podajajo v realističnem slogu podobo slovenskega življa tržaške

okolice preko kronike dogodkov pisateljice družinskega kroga. Gre za globoko dojemanje načina življenja predmestnega človeka, v katerem se zrcali slovenska identiteta avtohtonega prebivalstva. "Čeprav nam je usojeno živeti na robu slovenskega ozemlja, to ne pomeni, da živimo na robu slovenske kulture", se je izrazila dobitnica nagrade. Preko kulture lahko drugim posredujemo naš obraz, je še dejala pisateljica, za katero nagrada ne predstavlja le priznanje, ampak tudi obvezo. Evelina Umek ima z zalivskim mestom res globoko čustveno vez, katere se je zavedla tudi po daljšem obdobju, ki ga je preživela v slovenski prestolnici. Tak odnos do rodnega kraja pronica na dan tudi preko knjig, ki jih pisateljica

posveča mlajšim in najmlajšim bralcem. Ponedeljkov večer je bil tako tudi priložnost, da se občinstvu predstavi nova mladinska publikacija *Malka gre v Trst*, ki je pred kratkim izšla pri založbi Mladika. Knjiga je nekako idealno nadaljevanje prejšnje mladinske zgodbe Eveline Umek, Sprehod z baronom. "Že za tisto knjigo sem začela zbirati veliko podatkov o zgodovini Trsta, vendar 'Baron' je bila knjiga z drugačnim poslanstvom in vse vanjo ni spadalo", je pojasnila avtorica. Kot je povedala etnologinja Jasna Simoneta, ki je publikacijo predstavila, je zadnja knjiga tržaške pisateljice namenjena še mlajšim bralcem kot sam 'Baron'. Knjiga pa je vendar lahko pretežja, da se avtorica poglobi v družbeno tkivo

našega mesta v začetku 20. stoletja, točneje v leto 1912. "Taktat je življenje pred prvo svetovno vojno imelo še neko stabilnost, čeprav je industrija čedalje bolj rastla in nekateri poklici so že upadali", je dejala avtorica. Zgodba namreč sloni na otroškem presečenju mlade Svetoivančanke Malke, ko se z babico-perico prvič odpravi v mesto in se tako spopade z življenjem, ki je čisto drugačno kot tisto, ki ga je bila vajena na vasi. Seveda pa čisto drugačno od tistega, ki ga današnji otrok doživlja in se prav zato lahko preko Malkinih oči poglobi v stvarnost, ki danes več ne obstaja. Poučni naboj knjige je tako res očiten: Malka postane vodnik po takem Trstu, v katerem se avtorica pogloblja v način življenja tako slovenskih prebivalcev kot prebivalcev drugih narodnosti (Furlanov, Hrvatov, Nemcev), ki so se preživljali vsak na podlagi svojega poklica. Vsak junak je tako iztočnica za svojo osebno življenjsko zgodbo. Knjigo bogatijo tudi prirčne in natančne ilustracije tržaške umetnice Žive Pahor. Nekateri med občinstvom so na koncu predstavitve spraševali avtorico, ali bo ta zgodba doživela filmsko izvedbo podobno kot zgodba Sprehod z baronom. Evelina Umek na to vprašanje ni znala odgovoriti, povedala je le, da bodo premiero televizijskega filma o 'Baronu' vrteli v prostorih Narodnega doma v Tstu, 21. maja, ob 17. uri.

Igor Gregori

Manjšina / Sinergija znotraj naše narodnostne skupnosti

Evropska unija na strani šole

Predstavili so šest odobrenih projektov - Interreg III A

Foto Kroma

Na sedežu SKGZ v Trstu so prejšnji teden predstavili šest projektov v okviru programa Interreg III A Italija - Slovenija, katerih nositelji so Didaktično ravnanje Opčine, Didaktično ravnanje s slovensko - italijanskim dvojezičnim poukom iz Špetra, Trgovski tehnični zavod Žiga Zois in Licej France Prešeren iz Trsta, Učiteljske Simon Gregorič in Klasični licej Primož Trubar iz Gorice. Gre za dejansko udeležanje številnih možnosti, ki jih evropski skladi nudijo. Omenjene šolske ustanove pa bi z veliko težavo segle po evropskem financiranju, ko bi ob strani ne imele strokovnega mentorstva Urada za Evropo, ki deluje v okviru SDGZ. "Naš urad si vsekakor ne želi privajati druge kompetence razen evroprojekiranja", je pojasnil

Erik Švab in dodal, da je naloga Urada za Evropo naučiti posamezne strukture, da same izkoristijo možnosti, ki jih evropski skladi nudijo. Šole so svoje projekte predstavile lani oktobra. Od dvanajstih je bilo odobrenih šest projektov, med katerimi gre omeniti partnerstvo, ki ga je Licej Prešeren vzpostavil z Zavodom združenega sveta iz Devina na podlagi projekta, ki teži k posredovanju izkušenj na področju premagovanja sporov. Z drugim projektom želi licej Prešeren vzpostaviti tesnejši stik med svojimi dijaki in dijaki Liceja Oberdan s pomočjo športnih, znanstvenih, literarnih in pevskih delavnic ter orientacijskih pohodov; članki, ki jih bodo prispevali dijaki obeh šol, bodo objavljeni v skupnem dijaškem listu. Didaktično ravnanje Opčine je svoj projekt iz

delalo na temo Portfolio, ki je novo mednarodno sredstvo, na podlagi katerega se vrednoti osebno napredovanje učencev in učiteljev. Trgovski zavod Žiga Zois pa si prizadeva, da bi svoje dijake približal delovnemu okolju tako v Sloveniji kot v Italiji s temo čezmejne integracije. Didaktično ravnanje v Špetru si želi vzpostaviti neposrednejši stik med italijansko in slovensko šolsko stvarnostjo na obmejnem področju. Goriški višji šoli pa želita ustvariti in sooblikovati na podlagi dialoga med italijanskimi in slovenskimi dijaki nek skupen spomin na skupnem geografskem obmejnem prostoru: tudi v tem primeru bodo pobude zadevale zgodovinske, literarne in gledališke dejavnosti in tako pripomogle, da bi se znali dijaki približati stvarnosti na kritičen način. Pri vseh teh projektih so sodelujoče številne italijanske šole z obeh strani meje. Kot sta poudarila predstavnika krovnih organizacij Sveta slovenskih organizacij in Slovenske kulturno gospodarske zveze Sergij Pahor in Igor Gabrovec, je odobritev šestih projektov izraz dobrega sodelovanja komponent slovenske manjšine, pri katerih gre omeniti sinergični zagon Urada za Evropo. Obenem s temi projekti stopa šolska problematika v ospredje in lahko predstavlja prvi korak zato, da bo šola bolj privlačna, kot je povedal predsednik SSO Sergij Pahor.

Obisk

Romano Prodi tudi v Narodnem domu v Trstu

Predsednik izvršne komisije Evropske unije Romano Prodi bo 30. aprila v Trstu obiskal tudi prostore Narodnega doma. To je poudaril predsednik deželne vlade Riccardo Illy na tiskovni konferenci, ki je prejšnji teden potekala na sedežu F-Jk. Illy je poudaril dejstvo, da je Narodni dom simbol fašističnega nasilja zoper Slovence in je zato toliko

bolj vesel, da bo v stavbo stopil tudi predsednik Prodi ob tako pomembnem zgodovinskem prehodu, ki bo doživel osrednje slavje istega dne na trgu pred Svetogorsko postajo v Gorici. Prodi bo v Trst prispel v jutranjih urah. Najprej se bo udeležil simpozija, ki bo potekal v gledališču Verdi, na katerem bo govor o gospodarskih vprašanjih srednjeevropskega področja. Po kosilu bo predsednik evropske komisije obiskal Narodni dom ali Visoko šolo za tolmače in prevajalce. Sledil bo obhod krajev spomina, to se pravi Rižarne pri Sv. Soboti in bazovske fojbe, kjer bo častni gost položil venca.

KD Igo Gruden in ŠD Sokol, Vaška skupnost Praprotno, KD Karel Štrekelj, Godbeno društvo Nabrežina, KD 15. februar - Pihalni orkester Komen, SKD Vigred, Razvojno društvo Pliska, SK Devin, ŠD Grmada, JD Sežana, SSKD Timava, KSD Šator, ŠKD Cerovlje Mavhinje, KUD Magnet, KUD MNM, Jadralski klub Čupa, U3O Ruj na Krasu, Debela griža-Volčji Grad, MePZ Rdeča zvezda-Devin, MPZ Fantje izpod Grmade, MPZ in ŽPZ Vesna, MePZ Jože Pahor, Ženski zbor Devin, Vokalna skupina Cominum, Oktet Odmevi, Društvo prijateljev mladine občine Sežana, Društvo Soška fronta iz Nove Gorice

vabijo na

skupno praznovanje vstopa Slovenije v EU

Stare poti - nove vezi

nedelja, 9. maja 2004, v Praprotnu

- ob 16.00 zbiranje na mejnem prehodu Šempolaj-Gorjansko povorka na prireditveni prostor v Praprotnu
 - ob 17.00 KULTURNI PROGRAM
- zdrženi pevski zbori in godbe, recitacije, pozdravi županov občine Komen in Devin-Nabrežina ples ob zvokih ansamblov (prireditve bo pod šotorom)

Koledar spreminj prireditve:

2.5. Pohod NA GRMADO Z OBISKOM GROFOVE JAME IN PEJCE
8.30-9.00 zbiranje v Cerovljah in v Brestovici
ob 10.15 odkritje plošče v Grofovi jami in kulturni program
prirejajo jamarji ŠD Grmada in JD Sežana, ŠKD Cerovlje Mavhinje in Društvo Soška fronta iz Nove Gorice

3.5. ob 19.00 OTVORITEV LIKOVNE RAZSTAVE v dvorani I. Gruden v Nabrežini
prirejajo KUD Magnet in KSD Šator iz Štorij

4.5. ob 20.00 KOSOVELOV VEČER pod kostanji v Šempolaju
prirejajo SKD Vigred in Razvojno društvo Pliska

5.5. Pohod PO POTI NAŠIH PREDNIKOV OD NABREŽINE DO GORICE
za učence šol Igo Gruden in Anton Šibela Stjenka

6.5. ob 20.00 KOSOVELOV VEČER v Pliskovici
prirejajo SKD Vigred in Razvojno društvo Pliska

7.5. ob 20.30 FOLKLOR, PESEM IN SMEH v dvorani I. Gruden v Nabrežini
prirejajo KD Karel Štrekelj in SKD Igo Gruden

10.5. ob 10.00 PESEM IN PLES NE POZNATA MEJA v telovadnici OŠ v Komnu
prirejajo šoli Anton Šibela Stjenka in Igo Gruden

Pokrovitelji:

SKGZ Slovenska kulturno gospodarska zveza
SSO Svet slovenskih organizacij
Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije -
Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu
ZKB Zadruga kraška banka

V ponedeljek, 3. maja, v DSI

Prof. Capogreco o italijanskih taboriščih

V ponedeljek, 3. maja, bo v Društvu slovenskih izobražencev v Trstu srečanje z avtorjem knjige, o kateri so v zadnji številki tednika Famiglia Cristiana zapisali, da bi morala biti obvezno branje v vseh šolah po Italiji. Gre za študijo I campi del duce, L'internamento civile nell'Italia fascista, 1940-1943 (Dučjeva taborišča, Interniranje civilistov v fašistični Italiji 1940-1943), ki jo je napisal Carlo Spartaco Capogreco in je izšla januarja v ugledni in razširjeni zbirki Gli struzzi založbe Einaudi iz Turina. Avtor, rojen leta 1955, je po poklicu sicer pediater, vendar se je v zadnjih letih v celoti posvetil zgodovinskimi raziskavam o fašističnih taboriščih, o čemer tudi predava na fakulteti za politične vede na Univerzi Kalabrije. Objavil je še več knjig in razprav ter predseduje mednarodni ustanovi Ferramonti. Pri svojih raziskavah, tako tudi v tej knjigi, ki so jo že ponatisnili, posveča veliko pozornost preganjanju Slovencev, zato je tudi z velikim veseljem sprejel vabilo v Trst, kjer bo nastopil tudi na slovenski šoli, posebno predstavitev pa mu bo v torek, 4. maja, pripravil še Deželni zavod za zgodovino osvobodilnega gibanja v Furlaniji-Juljski krajini. Knjiga I campi del duce šteje 320 strani priročne oblike in temelji na italijanskih, slovenskih in drugih arhivskih virih ter na pričevanjih. Opisuje najprej represivne metode fašističnega režima, nato pa na več kot 100 straneh drobne tiska sledi prava enciklopedija italijanskih taborišč s temeljnimi podatki, od Čiginja in Trebuše prek Zdravščine, Fossalona, Visca, Raba, Gonarsa, Moniga, Chiesanuove do srednje in južne Italije, otokov in dalmatinske obale.

Obvestila

DRUŠTVO SLOVENSkih izobražencev vabi v ponedeljek, 3. maja, ob 20.30 na ponedeljkov večer v Peterlinovi dvorani. Go-st bo zgodovinar Carlo Spartaco Capogreco, ki bo predstavil

svojo knjigo I campi del duce.

Darovi

ZA NOV lestenev v cerkvi na Padričah: ob obletnici smrti strica daruj: Emilija Grgič: 50,00 evrov.

V Avstriji in nemško govorečem prostoru Global.kryner ali kako igrati angleški pop na Avsenikov način

Narodno-zabavna glasba tudi družbeni in gospodarski pojav

Prav tako kot rock je tudi narodno-zabavna glasba stara pravzaprav že skoraj 50 let. Z razliko od popa in rocka, narodno-zabavna glasba v Avstrijo in Nemčijo ni prišla iz Anglije ali Amerike, temveč po zaslugi slovenskega studia radia Celovec, kjer so bratje Avsenik s takratnim nazivom Gorenjski kvintet zaigrali prvič vižo "Na Golici". Urednik bavarskega radia Fred Rauch, tedaj na počitnicah na Vrbskem jezeru, je od celovških kolegov dobil omenjeni posnetek ter ga redno igral v svojih oddajah, naziv skupine pa je "podomačil" v nemški Oberkrainer Quintett. Beseda Oberkrainer je zaradi originalnega sounda skupine kaj kmalu postala sinonim za narodno-zabavno glasbo. Slovenski Avseniki so s svojim novim pristopom postali enako popularni med ljubitelji te zvrsti glasbe v nemško govorečem prostoru, kot recimo Beatli ali Madona med mladimi ljubitelji rock glasbe.

Kot vsak kulturni band so Avseniki dobili tudi svoje občudovalce ne le v Sloveniji, ampak tudi po svetu.

Samo nekaj dni pred vstopom Slovenije v Evropsko unijo pa je kot nalašč prišla na tržišče zanimiva zgoščenka avstrijske skupine global.kryner (bere se global krainer). Skupina je še pred izidom zgoščenke tako navdušila glasbene kritike avstrijske radio-televizije, da so jim posvetili obširno poročilo v kulturnem delu osrednjega televizijskega dnevnika. Rezultat tovrstne rek-

stopila poleti tudi na mariborskem festivalu Lent.

Odlične glasbene priredbe pričajo že na sami zgoščenki tako ljubitelja narodno-zabavne kot rock glasbe. Med hiti, ki so postali poskočne alpeške polke pa, velja omeniti pesem Sex

bomb, ki jo je v izvirni verziji pel Tom Jones, ter že omenjeno Something stupid, ki je zaslovela tako v verziji Franka Sinatre kot v novjšem času po zaslugi Robina Williamsa in Nicole Kidman. Ostale pesmi na zgoščenki so Honesty, Private dancer, Over the rainbow, Night & day, Funky town, That's how the yodel was born in Hey Jude. Skratka, avstrijska skupina global.kryner je s svojo zgoščenko dokazala, da je slovenska popularna glasba, ki so jo že pred 50 leti igrali Avseniki, še vedno lahko aktualna, popularna, zanimiva in evropska!

Peter Rustja

lame je bil, da je v marsikateri celovški trgovini zgoščenka pošla že na dan samega izida.

Z razliko od številnih epigonov Avsenikov so se global.krynerji lotili Avsenikovega sounda ter ga mojstrsko uporabili pri interpretaciji svetovnih hitov z anglo-ameriškega govornega področja: Something stupid, Lady Marmalade, Like a virgin ali Hey Jude bi lahko bile tudi poskočne polke "Oberkrainerjev".

S tem je šestčlanska avstrijska skupina hotela dokazati, da je Avsenik pravzaprav izumil svojevrstni sound, s katerim je mo-

goče interpretirali katerokoli melodijo ter da je narodno-zabavna glasba lahko pravzaprav več kot zvočna kulisa vaškega praznika ali Oktoberskega glasbenika, ki igrajo pri projektu global.kryner so doma v različnih glasbenih zvrsteh, kar pomeni, da lahko vsak glasbenik Avsenikov sound dojema na svoj način.

Skupina global.kryner, ki jo sestavljajo jazz pevec Anne Marie Höller, harmonikar Anton Saupe, klarinetist Christof Spörk, pozavnist Sebastian Fuchsberger, trobentar Thomas Gansch in kitarist Edi Köhldorfer, bo na-

Jedi iz Štajerske, Koroške in Slovenije

Živeti brez meja

Uživati brez meja je knjiga

Kuharska knjiga Uživati brez meja je nastala v okviru čezmejnega projekta Kmetice živijo sodelstvo, pri katerem so sodelovale kmetice iz Slovenije, avstrijske Koroške in avstrijske Štajerske, in sicer z namenom, da bi ohranile ne le spomin na kulinarne dobrote, ki so jih nekdaj pripravljali v kmečkih družinah, ampak da bi to znanje razširile na mlajše, ki poznajo predvsem macdonalds okuse.

V knjigi najdemo recepte za juhe, mesne jedi, malice, zelenjavne jedi in solate, jedi iz prosa, ajde, koruze in ječmene ter za močnate jedi - žgance in zlivanke, močnate kaše, kruh, jedi iz rezančevega testa, pogače, gibanice in kvasenice, potice, zavitke in cmoke, flancate in krape ter sladice, skratka za kuharski železni repertoar jedi babic in prababic. Starodavni recepti niso le dobri in zdravi, temveč so v knjigi tudi prikupno predstavljeni s fotografskim in etnološkim gradivom, ki jih uvršča ne le na mizo, ampak tudi v čas in prostor.

Kuhinja je namreč pomemben odraz vsakdanjega življenja ljudi, ki se je preko prehodnih obdobij ohranilo do današnjih dni.

Danes se ponovno uvajajo v vsakdanjik stare jedi, največkrat gre pravzaprav za modni trend odkrivanja preproste hrane, včasih pa tudi kot spomin na domačnost, ki jo povezujemo z družinskim uživanjem hrane.

Prehranske navade ljudi so odraz časa in življenjskih razmer, v katerih so nastale. Knjiga pravi o iznajdljivosti kmečkih gospodinj, ki so znale tudi s domačimi sredstvi in iz domačih surovin "coprati" okusne jedi.

Nemško izdajo kuharske knjige, v kateri najdemo preko 100 dobrot kmečke kuhinje, je izdala založba Stocker, predstavili pa so jo že januarja v okviru agrarnega sejma v Celovcu.

Za slovensko izdajo, ki je izšla konec marca, je poskrbela Kmetijska založba Slovenj Gradec, na razpolago pa je tudi pri Kmetijsko-gozdarski zbornici v Celovcu.

PR

Jurij Paljk GLOSA

O mreži

Čeprav vem, da bom pisal o tisti mreži pri goriški železniški postaji, ki nam Slovencem ni nikdar pomenila nobene berlinskega zidu in tudi nikdar berlinski zid zares ni bila, ampak je bila samo državna meja med različnimi družbenima sistemoma prej in zdaj, na meja vse do današnjih dni, vem tudi to, da je njena odstranitev dogodek, ki se ga bodo spominjali tudi poznejši rodovi in ne samo mi, ki smo pomemben sili dogodkov okoli nje, še preden je sploh do njih prišlo.

Vsak velik zgodovinski dogodek, in vstop Slovenije v Evropsko unijo je velik zgodovinski dogodek, prinese s seboj dobršno mero patosa, polemik, velikih in malih besed in seveda hočeš nočeš tudi označi neko dobo.

Prepričan sem, da je odstranitev neke meje veliko dejanje, da je odstranitev vsake državne meje velikansko dejanje, ki se ga še ne zavedamo v polnosti. Šele čas bo pokazal, za kakšno odstranitev meje je šlo in šele čas in vsakdanje življenje bosta pokazala, kaj bo simbolična odstranitev mreže pri goriški železniški postaji pomenila za vse nas, ki smo z mejo zrasli, in seveda za naše otroke, ki bodo brez meje začeli živeti v rosnih letih.

Dejstvo je, da so nekateri z državno mejo in prav zaradi nje obogateli, pred leti celo bajno obogateli, kot je tudi neizpodbitno dejstvo, da smo nekateri doživljali državno mejo kot nekaj morečega, nekaj odvečnega in seveda z njo italijanske in slovenske policiste, miličnike in carinike ter finančne stražnike. Upam, da bo o tej meji, ki jo danes morda s prevelikim pompom

spravljamo v ropotarnico zgodovine, napisan odličan roman, in seveda tudi upam, da ga ne bo pisal nekdo, ki je nikdar ni doživljal na lastni koži, ampak nekdo, ki je z mejo živel in jo skušal vsakodnevno presegati s tkanjem tistih drobnih človeških vezi, ki so potrebne, če hočeš z neko mejo vsaj dostojno živeti in je ne doživljati samo kot zareze, cezure, zidu.

Priznam, da sem vesel, ker sem zraven, ko se podira ta meja, predvsem zato, ker sem na tej meji doživel toliko grlih reči, da bi jih bilo za več knjig, ne samo za eno. Videl sem stvari, ki se danes zdijo nepojmljive in skorajda neresnične, kot sem tudi videl napor ljudi, ki so jo hoteli narediti človeško, vredno človeka, kar pa je za vsako državno mejo izredno težko.

Državna meja je bila ločnica med dvema velikima sistemoma, od katerih je komunizem propadel predvsem zato, ker je že itak predolgo obstajal, nevreden, kot je bil, človeka. Na tej meji, ki ji danes pojemo pogrebno pesem, sem videl stvari, ki jih noben človek ni vredno, doživel sramotna slačenja ob pregledu nekdanjih jugoslovanskih carinikov, videl, kako so kmetu zasegli denar celega vola, ki ga je bil prodal zato, da bi v Gorici kupil majhen motokultivator, videl in doživel sramotna zasliševanja, taka in drugačna poniževanja, videl reveže, ki so jih odvedli, ker so bili pri nas nezaželeni, videl stvari, katerih bi se moral vsak človek sramovati. Počeli so jih tako na eni kot na drugi strani in spominjam se, da sem včasih v dolgih urah in še daljših vrstah nedostojnega čakanja na tej državni meji pomislil, da si je sam peklensček zamislil mejo, da je bil sam

hudič tisti tih prišepetovalec zdaj enim zdaj drugim na meji, ki jih je učil, kako naj bolj nedostojno ponižujejo nas slehernike, ki smo mejo živeli. Videl sem tudi vreče, da, zares vreče!, polne denarja, ki so šle čez mejo, nezakonito seveda, tako da so najbrž vsi vedeli, da so šle, a so se delali, da ne vedo.

Nikdar nisem doživljal meje kot nekaj običajnega, nekaj vsakdanjega, ampak vedno in samo kot travmo, vedno kot rano, vedno kot krivico.

Edina stvar, ki sem jo vedno nezakonito prenašal čez mejo, so bile knjige in revije, časniki, to je bil pretok idej. Ostalo sem pustil "švercati" tistim, ki so to znali. In kako so to znali nekateri!

Nobene potrebe ne čutim, da bi se ganjeno in človeško poslovil od meje in niti ne mreže, zares nobene, samo željo in upanje imam, da bi ti dve leti s policisti na meji šli čimhitreje mimo, samo to!

Seveda za vedno!

paljk@noviglas.it

Stranka SSK pred evropskimi volitvami

Sodelovanje z južnotirolsko stranko SVP

V Meranu je 17. aprila potekal 51. kongres Južnotirolske ljudske stranke, katerega se je udeležilo 1.244 delegatov, ki so zastopali okrog 70 tisoč včlanjenih SVP. Kongres je odprl predsednik stranke Siegfried Brugger, ki je v uvodu pozdravil prisotne delegate in goste, med njimi predsednika deželne vlade tridentinsko - Južnega Tirola Luisa Durnwalderja, predsednika avstrijskega parlamenta Andreea Kohla, predsednika bavarske dežele Edmunda Stoiberja, predsednika koroških Slovencev Karla Smolleta ter Marjana Pippa, predsednika slovenske skupnosti v deželi Furlaniji - Julijski krajini Draga Štoka, prestavnike levosredinskih strank v deželi Tridentinsko - Južnega Tirola ter druge častne goste na kongresu.

Dosedanji predsednik SVP Siegfried Brugger je imel daljše poročilo o delu, ki ga je stranka opravila med njegovim 12-letnim predsedovanjem in je za svoje delo žel dolg aplavz prisotnih delegatov.

Evropski poslanec Michl Ebner je po pozdravu gostov govoril o bližnjih evropskih volitvah, o povezavi SVP z drugimi manjšinskimi strankami v deželi in izven nje ter o velikih možnostih, ki jih ima SVP, da

se vrne v evropski parlament, v katerem je odigrala veliko vlogo, zlasti na področju kmetijstva, turizma, mednarodnih povezav in problemov, ki približe zadevajo razne jezikovne in etnične skupnosti v Evropi.

Na kongresu sta občinstvu spregovorila tudi predsednik avstrijskega parlamenta Kohl ter predsednik bavarske dežele Stoiber.

V popoldanskem delu kongresa so bile volitve novega vodstva SVP.

Za predsednika stranke sta se potegovala Elmar Pichler Rolle krajevnih sekcij stranke ter Dieter Steger kot predstavnik ekonomskih in podjetniških sil v SVP.

S približno 70% glasov prisotnih delegatov je zmagal in tako postal novi vodja stranke Elmar Pichler Rolle, podžupan boccenske občine.

Z novo izvoljenim predsednikom SVP se je takoj srečal predsednik SSK Drago Štoka. Govorila sta o nadaljnjem sodelovanju med dvema manjšinskima strankama, velik poudarek pa sta dala predvsem bližnjim evropskim volitvam, na katerih bosta stranki sodelovali in nastopili pod skupnim simbolom južnotirolske Planike in imeli skupen volilni program.

Drago Štoka

Karitas izdatno pomaga revnim družinam in posameznikom

Politične stranke izbrale kandidate za evropske poslance

V slovenski vladi, parlamentu in političnih strankah izvajajo zadnje priprave za vključitev države v EU. Državnemu zboru je uspelo, da je na izrednem zasedanju prejšnji teden sprejel še manjkajoče zakone s področja t.i. evropske zakonodaje, del javnosti pa je zmeden glede režima prehodov čez državne meje, ki bo veljal po 1. maju. Nekatera občila namreč vztrajno trdijo, da bodo meje z Italijo, Avstrijo in Madžarsko "padle" (ljubitelji materinščine bi lahko uporabili pravilnejši izraz), dejansko pa bo na mejah odpravljeno samo carinsko nadzorstvo. Kot zanimivost omenjamo, da bodo ob vstopu v povezavo planinci na vrhu Triglava izobesili slovensko in evropsko zastavo.

V Sloveniji so v prejšnjih dneh začeli izvajati postopke za volitve v evropski parlament, ki bodo v nedeljo, 13. junija. Vsaka stranka ali gibanje, ki bo zbralo dovolj podpisov podpore volilcev, bo lahko predložilo sedem kandidatov, tako bo tudi število poslancev iz Slovenije v evropskem parlamentu. Na naslednjih predloženih listah so imena znanih politikov, denimo, Lojzeta Peterleta (*na sliki*), Jelka Kacina, dr. Mihe Brejca in še nekaterih, dodanih pa je nekaj domnevno nestranskih oseb, ki naj bi privabile volilce. Tako na listi LDS kandidirata tudi znana slovenska časnika, sedaj dopisnica dnevnika Delo z Dunaja, Mojca Drčar-Murko, ter nek-

danja vrhunska teniška igralka Mima Jaušovec. Pri določanju nosilca kandidature liste imajo največje težave v ZLSD. Če bi bil to Borut Pahor, predsednik stranke in državnega zbora, ki ima največji ugled med slovenskimi politiki, bi stranka na evropskih volitvah, kot ocenjujejo, dosegla znatno število glasov. Toda v tem primeru bi ZLSD izgubila svojega

tikihi slabo mnenje, si najbolj želijo, da bi Evropska unija s svojimi zakoni, posredovanji in morda tudi s pritiski prispevala k premostitvi največjih težav in problemov v Sloveniji, ki je, denimo, spričo socialnih krivic že dobila vzdevek, da je država turbo kapitalizma. Premier Anton Rop, ki mu je uspelo samo v nekaj dneh prenoviti vlado s petimi novimi mini-

stri, ker so prejšnji iz raznih razlogov odšli iz vlade, očitno ne prenese nobene razprave o stanju na socialnem področju. Ko je predsednik SDS Janez Janša na zasedanju parlamenta 20. t.m. predsednika vlade vprašal, kaj bo ukrenil, da bodo pred zakonom vsi prebivalci Slovenije enaki, mu sploh ni odgovoril, marveč je protestiral, ker naj bi glavni predstavnik opozicije z omenjenim vprašanjem kršil poslovniki državnega zbora. Vendar je Janez Janša kljub temu mogel sporočiti nekaj podatkov o velikih plačnih neskladjih. Na desetine tisočev delavcev dobiva komaj 111 tisočakov plače, pokojnine 80% upokojencev pa so nižje od 150 tisoč tolarjev mesečno. Na drugi strani pa predsednik uprave Zavarovalnice Triglav in izbrani LDS Jože Lenič dobiva tri milijone na mesec, direktor Aerodroma Ljubljana Vinko Može pa je februarja letos dobil celo 12 milijonov tolarjev plače. Takih v milijonskimi plačami pa je v Sloveniji, tako opozarja Janez Janša, v javnem sektorju še na stotine.

Socialne težave poskuša zmanjševati katoliška dobrodelna organizacija Karitas. Lani je razdelila za dobrih 500 milijonov tolarjev pomoči. Pri tem ni vštela vrednost tistih pomoči, ki so bile sprejete in razdeljene v materialni obliki. Kar 59% pomoči Karitas so predstavljali darovi posameznikov in lastna sredstva omenjene dobrodelne organizacije.

Pri premagovanju najrazličnejših stisk in neurejenih odnosov v državi bi kazalo upoštevati tudi ocene in stališča bivšega ljubljanskega nadškofa in slovenskega metropolita dr. Franca Rodeta. Vsebovani so v pastirskem pismu, ki ga je prebral na slovesni sveti maši v nedeljo, 18. t.m., v ljubljanski stolnici pred odhodom na prevzem nove službe prefekta pri Svetem sedežu.

Morda kmalu odstavitev zunanjega ministra dr. Dimitrija Rupla

Zunanji minister dr. Dimitrij Rupel je zaradi svojega pisma poslancem, v katerem je predlagal, naj Zdenke Cerar zaradi domnevne neprimernosti ne izvolijo za novo pravosodno ministrico, vzbudil jezo in ogorčenje premiera Antona Ropa in LDS. Cerarjeva je bila z glasovi poslancev vladne večine sicer izvoljena na omenjeno funkcijo, pri čemer je doživela veliko kritik v parlamentu. Nadaljnja politična usoda zunanjega ministra, ki je imel velike zasluge za osamosvojitve Slovenije in za njen vstop v zvezo NATO in v Evropsko unijo, pa je povsem negotova.

Marjan Drobež

Proslavljanje na sedmih velikih prizoriščih

V EU z radostjo in tudi z bojaznijo

V Sloveniji že potekajo razne slovesnosti in prireditve, ki zaznamujejo vstop države v Evropsko zvezo. Dogodek, ki naj bi spričo mnogih razsežnosti, pomembnih za naše življenje in prihodnost, postal zgodovinski, bo dosegel višek 30. aprila in 1. maja, torej na dan vstopa v povezavo, in sicer na sedmih velikih prizoriščih v vsej Sloveniji. Dogajanja bodo zlasti ob mejah z Italijo, Avstrijo in Madžarsko, kjer bodo sodelovali tudi naši rojaki iz teh držav. Ob tem poudarjamo pomembnost in aktualnost obeleževanja 1. maja v Novi Gorici in Gorici, spričo udeležbe predsednika evropske komisije (vlade) Romana Prodi in predsednika slovenske vlade Antona Ropa. Slovesnosti pa bodo tudi prepričljivo potrdile namen in težnje obeh mest za poglobitev sodelo-

V Sloveniji se ohranja tradicija praznovanja delavskega praznika 1. maja, zato ga bodo tudi letos obeležili s shodi in zborovanji. Največje prvomajske prireditve bodo na Rožniku v Ljubljani, v Zasavju (Zagorju, Trbovljah, Hrastniku), v Kranju in na Jesenicah na Gorenjskem, pa tudi v Opatjem selu na Krasu. Letošnje slovesnosti bodo pomembne in aktualne, saj so slovenski delavci zelo nezadovoljni, prav ogorčeni zaradi velikih socialnih razlik v državi. Sindikati so sicer neenotni, toda vsi se zavzemajo za socialni mir, če pa ta ne bo zagotovljen, bodo organizirali splošne stavke. Kot je 17. t.m. zapisal mariborski časnik Večer, "je po osamosvojitvi Slovenije 120 tisoč ljudi ostalo brez dela, več deset tisoč se jih nikoli več ne bo moglo zaposliti in bodo ostali reveži, medtem ko elita živi v

vanja in nemara tudi za možno združitev Nove Gorice in Gorice kdaj v prihodnosti. Takšno pričakovanje in vizije je že nekajkrat podprl tudi predsednik evropske komisije Romano Prodi. Večletna kampanja politike, vlade in političnih strank za vstop Slovenije v evropsko povezavo je uspela predvsem v tem, da so se ljudje otresli iluzij o domnevem obdobju blaginje in o razvoju, ki naj bi ju zagotovila skupnost petindvajsetih evropskih držav. Prevladalo je spoznanje, da bosta tudi v novih oz. spremenjenih razmerah usoda in napredek Slovenije odvisna najbolj od nas samih. Na referendumu o vstopu v EU pred letom dni je zanj glasovalo 869.171 volilcev, kar je bilo več kot polovica odraslih prebivalcev. Spričo stremnitve, to je bolj stvarnega obravnavanja integracije in njenih posledic, je navdušenje ljudi za članstvo v EU morda nekoliko upadlo, toda podpora integraciji je še zmerom zelo visoka.

Prireditve 1. maja bodo zaradi omenjenih razlogov potekale sicer slovesno, toda brez hrupnega veseljačenja ali pretiravanja oz. evforije. Slovence bolj zanimajo spremembe, ki bodo nastale po 1. maju in bi vplivale na njihove socialne in življenjske razmere. Boje se, denimo, hitrega povišanja cen nekaterim živilom (predvsem sladkorja), zaskrbljeni pa so tudi zaradi konkurence iz drugih držav članic povezave, ki bi lahko povzročila propad slovenskih podjetij, povečanje brezposelnosti in v mnogih primerih tudi znižanje plač. Takšne bojazni so dijaki novogoriških srednjih šol izražali tudi v nedavnem pogovoru z evropskim poslancem Dimitrijem Volčičem, ko jim je ta daroval 400 izvodov svoje knjige z naslovom Evropska antologija.

Katarina Brešan

raju, vendar ne samo zaradi svojega pridnega dela". Predsednik Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, največje sindikalne organizacije v Sloveniji, Dušan Semolič, pravi: "Manjša skupina ljudi, torej elita, dobesedno živi v raj, vendar ne samo zaradi svojega dela, temveč tudi spričo zaščitanja nižje življenjske ravni slovenskih delavcev. To se vidi tudi ob delitvi nagrad upravam podjetij, pri čemer se vedno govori o izjemno visokih dobičkih, ko pa se opozori na strašno nizke plače delavcev, pravijo, kako le-te usodno vplivajo na konkurenčnost našega gospodarstva. V sindikatih smo prepričani, da bi lahko imeli v Sloveniji precej več delovnih mest, če bi dobiček namesto v žep lastnikov kapitala in menedžerskih skupin vlagali v posodabljanje proizvodnih procesov in če bi bili pri tem soudeležni tudi delavci."

V EU ponovno združeni vsi deli slovenskega naroda

V Sloveniji v obdobju vključevanja v EU in usklajevanju zakonodaje pravnemu redu te povezave, skoraj niso omenjali zelo pomembnega dejstva, da bomo po odpravi meja znotraj integracije vsi Slovenci ponovno združeni v skupnem zgodovinskem in kulturnem prostoru. V intervjuju, objavljenem v novi številki mesečnika za kulturo, politiko in gospodarstvo, Ampak, je predsednik SLS dr. Janez Podobnik o tem dejal: "Tudi v Trstu in Celovcu bomo doma, kot v Ljubljani, ne tako, da bi želeli komu kaj vzeti, ampak zato, ker smo si to v združeni Evropi priborili. Slovenci se bomo počutili kot ponosni Slovenci, ponosni Evropejci, ter bomo živeli v prepričanju, da smo sposobni dati temu prostoru nove Plečnike, Slomške, Trubarje, Vege, Kosovele."

M.

Štirinajst likovnih umetnikov italijanske in slovenske manjšine

Umetniki dveh manjšin

Izjemna likovna pobuda je dobila evropsko podporo

V galeriji Artes v Novi Gorici in v Kulturnem domu v Gorici je bila v četrtek, 15. aprila, otvoritev razstave Umetniki dveh manjšin – Artisti di due minoranze, ki bo na obeh razstaviščih odprta do 15. maja 2004. Na njej sodeluje štirinajst umetnikov, sedem pripadnikov slovenske manjšine v Italiji in sedem iz italijanske v Sloveniji ter na Hrvaškem. Ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo sta obe skupnosti sodelovali pri uresničitvi projekta, ki naj bi z umetnostjo in kulturo povezoval ljudi na obeh straneh meje. Vsak umetnik prinaša pet del, ki so razdeljena med tri razstavne prostore, dva zgoraj omenjena in Beneško galerijo v Špetru. Sklop razstav pa se bo nadaljeval še na slovenski obali, maja bodo slike predstavljene v Koprnu in Juliju v Piranu.

Slikarji, ki so združeni pri tem projektu, tvorijo pestro, formalno in vsebinsko zelo raznoliko skupino. Njihova dela prehajajo od figurativne, prepoznavne oblike, do aluzij ter popolne abstrakcije. Koprčan Rajko Apollonio slika človeško figuro in njeno okolje z uporabo izrazitih, močnih barv,

Foto Bumbaca

njegov svet pa je mračen, ozračje težko, napeto. Quinto Bassani, rojen v Rogačanih pri Labinu, živi v Zagrebu. Navdih črpa iz istrske pokrajine, jo presnavlja in interpretira v kompozicijah z geometričnimi oblikami, ki prehajajo v abstrakcijo. Tudi Demetrij Cej, iz Gorice, povzema svoje motive iz istrskega, kraškega okolja. Mediteranske vasi se na njegovih platnih spreminjajo v velike in male barvne ploskve, ki sestavljajo dinamično kompozicijo. Puljčan Fulvio Jurčič pa omejuje paletu na sive, temne tone. Iz te, nekako geometrično strukturirane podlage,

ki ponazarja jadro, učinkovito izstopajo rdeča znamenja. Hijacint Jussa se je iz Beneške Slovenije preselil na Goriško. Na svoji ustvarjalni poti pa je iz figurativne prešel na abstraktno slikarstvo. Njegova platna so preplet energične poteze in izrazitih barv. Veliko bolj umirjena in nežna so Brda števčanskega likovnika Vladimirja Klanjščka. Njegove gričevljane megličaste ozračje v tople, rdečkaste tone. Rečan Bruno Paladin vključuje v svoje delo različne materiale. Z lesom, kovinami, barvami izdeluje oblike, ki namigujejo na arhitekture, živalske attribute,

oltarne forme. Tržačan Klavdij Palčič pa eksperimentira s slikarskimi materiali. Človeška figura je vpletena ali vsrkana v zanimivo okolje različnih barv in površin. Tudi Claudia Raza prihaja iz Beneške Slovenije, živi pa na Krasu in poustvarja to kamnito, pusto ali poračeno, vetrovno okolje. Mauro Stipanov, z Reke, se izraža z močnimi, magmatskimi oblikami. Motive išče tudi v vsakdanjem življenju, pogosto se pojavljajo lebdeče forme, ki predstavljajo šahovske figure. Slike Tržačana Deziderija Švare prikazujejo lirčno atmosfero Mediterana, avtor s skoraj abstraktnimi potezami oblikuje svetlobo, učinke sonca na morju. Claudio Uguschi, rojen v Pulju, živi v Bujah, kjer ga obkroža istrska krajina. Ta pejzaš se kot neka impresija pojavlja na njegovih platnih, tih in zapuščen. Tržačan Franko Vecchiet, učenec Avgusta Černigoja, se predstavlja z vrsto igrivih kolažev iz različnih materialov. Gledalec na njih najde veliko podrobnosti in je tako aktivno vpleten v dogajanje. Umetniki so na razstavi predstavljeni po abecednem vrstnem redu, tako da je zadnja iz skupine Pirančanka Fulvia Zudič. Avtorica prikazuje značilne arhitekturne dele starih istrskih mestnih središč. Na preprost način ponazarja kamnite elemente in obuja njihov mediteranski, kraški duh.

ABONMAJSKA SEZONA SSG Krstna izvedba Čukove Razpoke v krogu

Mešanica realfuturizma in razčlovečenosti

Foto Kroma

Slovensko stalno gledališče je pod že kronično pobilskavojo finančno zvezdo stalnico sklenilo letošnjo abonmajsko sezono, v kateri niso manjkale razne polemiche note, ki ne koristijo nikomur, še najmanj pa gledališču samemu, kateremu se je vrsta gledalcev iz različnih razlogov zavestno odpovedala. V petek, 16. t. m., se je v vsaj malce bolje zasledenem Kulturnem domu v Trstu gledališki ansambel SSG z gosti predstavil z zadnjo produkcijo te tranzicijske sezone, s krstno izvedbo slovenske novitete, igro Razpoka v krogu domačega avtorja, pesnika in dramatika Marija Čuka, ki vsak teden s svojega "Pogleda z veje" navrže v bistrem, tudi hudomušnem slogu ostre resnice na račun naše ožje, pa tudi širše stvarnosti.

Žal ne moremo pripisati iste jasnine in duhovitih bodic njegovemu dramaturško krhlemu, vsebinsko nedorečenemu, mestoma prav plehkemu eklektičnemu dramskemu tekstu, ki ga je med študijem odrske postavitve nekoliko priredil režiser Sergej Verč in poskrbel tudi za sicer nekatere že preverjene in videne režijske rešitve, avtor pa je na njegovo željo dodal brechtovsko nadihnjenost songe, ki zapolnjujejo tekstovne plitvine in nedorečenosti. Glasbo zanje je, kot vselej, mojstrsko zložil dolgoletni glasbeni sodelavec SSG Aleksander Vodopivec, pravi mojster tovrstnih glasbe-

nih poudarkov. S svingovski mi ritmi, po katerih je stari znanec odskih desk, koreograf Janez Mejač, ubral odločne, natančno začrtane, hitre korake, je igra zadobila dimenzije glasbene tragikomedije o trinoškem vladarju Babarju (Gregor Geč) - je Čuk povzel ime po francoski risanki? -, nekakšnem vsemogočnem cesarju, po Neronovem zgledu, ki s svojimi ukročenimi podreplnimi ministri izničuje svobodno voljo svojih podanikov, jim izpira možgane in jim jih napolnjuje z neuresničljivimi idejami o realizaciji nemo-gočih mostov. Njegov jaz ne pozna čustev in ljubezen mora biti zgolj mehanski telesni akt. Nekdanje realno življenje v njegovem razčlovečenem svetu lahko obstaja le še kot muzejska podoba, ki sta jo realistično in naravno odlikala Mira Lampe Vujičić (Marija) in Livij Bogatec (Jožef), scensko na desni strani odra pa lepo uokviril scenograf Peter Furlan, ki je smotrno razdelil odrski prostor na tri prizorišča in vsa skupaj postavil pod nekakšen cirkuški šotor. Na levi strani le-tega se ob koncu prizorov, mahaje s perutmi oglašča čuk svetlikajočih se oči. Nasploh je vizualna plat predstave zelo razkošna in bogata tudi zaradi izjemno pikolovsko zamišljenih in sešitih kostumov izredne kostumografke Marije Vidau, ki je v skladu z eklektičnostjo predstavljenih likov oblekla igralce v različna oblačila, stilno

nanašajoča se na rimsko in renesančno dobo, na narodno izročilo in kaotičnost futurizma. Ves ta zunanji, glasbeni, plesni in kostumski blišč ter glasba v živo (Aleksander Vodopivec - klavir, Tullio Možina - kitara, Marino Marsič - klarinet, saksofon, Miran Furlan - trobenta, Ramiro Fontanot - tolkala) ne moreta odtehtati skromnosti besedila, ki ne prinaša nič novega, niti ne kake naše problematike in ne nakazuje nikakršnega odrešilnega izhoda, kljub skromni špranji luči ljubezenskega razmerja med Lalo (Nikla Petruška Panizon) in inženirjem Vrenkom (Janko Petrovec), saj se po Babarjevi smrti na obzorju že izrisuje drug samooblasten diktator.

Režiser je v igralcih (poleg omenjenih so nastopili še Vladimir Jurc - Gizda, Vesna Maher - Agneza, Stojan Colja - Dermo, Maja Blagović - varuhinja muzejske sobe, Franko Korošec - Fric, Aleš Kolar - Frac, Danijel Malalan - Fruc) našel pozorne in zavzete soustvarjalce, ki so vložili v izdelavo likov mnogo energij. Kar se da prepričljivo so značajsko orisali svoje dramske osebe, jih karikaturno obarvali, se pri tem nekateri izkazali tudi kot gibčni plesalci in dobri pevski izvajalci. Svojo nalogo so pač vestno opravili; kakšen bo odziv publike na to slovensko dramsko noviteto, pa bodo pokazali repize in mnenja gledalcev.

Iva Koršič

Odmeven posvet slovenskih in italijanskih časnikarjev v Gorici

Za tesnejše in boljše sodelovanje!

Foto Bumbaca

O tem, kako bi se dalo obstoječa sodelovanja nadgraditi, tesneje sodelovati na vseh ravneh, predvsem pa bolje poznati drug drugega, je tekla beseda na po-

svetu časnikarjev z obeh strani državne meje v Gorici v pokrajinski palači minulih podeljek, 19. t.m. Moderator okroglegle mize Marko Marinčič, goriški

pokrajinski odbornik in član sveta vsedravnega sindikata novinarjev Italije FNSI, je v svojem uvodnem posegu po pozdravu predsednika goriške pokrajinske uprave Girogia Brandolina naglasil predvsem veliko vlogo, ki jo lahko v boljšem medsebojnem poznavanju opravijo pripadniki tistih medijskih hiš, ki so v prvi vrsti namenjene prav narodnim manjšinam v Sloveniji in Italiji. Ob živahni razpravi, v kateri so sodelovali vsi pripadniki t.i. "velikih medijev" v obmejnem prostoru, je prišla najbolj do izraza velika potreba po boljšem medsebojnem poznavanju, na katerem bi morali graditi sodelovanje.

Poklici

Imeti glavo v oblakih... To se lahko reče o osebi, ki je malce raztresena, ki ni miselno zbrana oziroma osredotočena na kaj. To sicer ne velja za mlado petindvajsetletno Tamaro Leghissa iz Sesslana pri Trstu, ki je radoživega in pristranskega značaja, po poklicu pa je hostesa na letalih družbe Air Dolomiti. Da 'ima glavo v oblakih' je potemtakem odvisno od njene službe, noge in samozavest pa drži trdno zakoreninjene v zemlji.

"Zanimiv poklic je, najbolj pa me prevzame to, da ti taka služba prepušča neposreden in živ stik z ljudmi, ki so si med seboj zelo različni. Zgodi se, da z našimi letali potujejo tudi ljudje s fizičnimi težavami, ki potrebujejo posebno nego: v veliko veselje mi je, ko lahko tem ljudem pomagam, sicer pa tudi, ko skratka koga lahko razveselim in ga spravim v sproščeno in prijetno vzdušje. Ko se mi zato na koncu poleta zahvalijo, je to zame največje zadoščenje; ko vlada tudi med kolegi na letalu tako prijateljsko ozračje, postane celo služba kot neka igra", nam je povedala gostja rubrike, ki je ta poklic izbrala po naključju, ko se je zavedela, da ji je služba v knjigovodskem uradu pretesna, in se tako oddzvala na oglas, ki ga je zasledila na nekem časopisu. "Sledila sem teoretičnemu tečaju, ki je trajal mesec dni, nakar sem opravila državni izpit za stevardeso in nato začela poletiti." Kako se spominjaš prvega leta? "Izreden je bil! Iz Verone, kjer že leta prebivam, sem odletela v Barcelono in se tako kar isti dan sprehajala po katalonskem mestu. Bilo je še vse tako novo.", je povedala Leghissova.

Delo hostese pa je tudi naporno, kar se z leti zaveš. Tamara začne svoj delovni dan že v zgodnjih jutranjih urah in dnevno lahko opravi tudi štiri lete. Proge, ki jih družba Air Dolomiti - last je nemške Lufthanse - krije, so omejene na evropsko celino, najdaljši let je tisti, ki pelje do Madrida: 2 uri. Letala so sicer manjše velikosti in zato letijo precej nižje kot večji avioni. "Prav zaradi nizke višinske razlike zračne motnje še bolj čutiš. Te so najhujše, ko se letalo bliža letališču v Genovi, ki je podvrženo močnemu vetru." Plače stevardese so precej visoke, a to ne izključuje dejstva, da telo občuti stres večletnih poletov. "Ko se dan zaključi, te noge včasih zelo bolijo. To je sicer odvisno od višinskega tlaka

in od dejstva, da si na avionu večino časa na nogah, saj moraš potnikom nuditi servis in ustreči njihovim raznim zahtevam. Taki službeni pogoji te tudi privedejo do dehidracije, zato je pomembno, da telo vedno napajaš s tekočino."

Utrudljivo delo torej, tudi nevarnost je vedno prisotna. "Nekoč se je pojavil nepričakovan dogodek", je povedala Tamara. "Bilo je na progi Turin-München. Pred vzletom sem imela v sebi občutek, ki si ga nisem mogla razlagati, in takoj je res letalu odpovedal en motor, nakar smo se takoj vrnili brez večjih težav na turinsko letališče." Tehnični izvidi so nato pokazali, da je bilo letalo prestaro in bi potrebovalo večjih vzdrževalnih kontrol. "Brezbržnost človeka bi lahko povzročila pravo tragedijo", je zmajala z glavo Tamara, ki je delala tudi tistega 11. septembra 2001, ko se je svet ustavil... Nisem verjela v ekranu. Mislila sem, da predvajajo kak film..." Kontrole na letališčih so se vendar poostrele, vsekakor "če kdo želi, lahko stori karkoli...", je zaključila gostja rubrike, ki si v bližnji prihodnosti želi dokončno pristati v kaki drugi službeni karieri.

Igor Gregori

Nasveti varčevalcem

Na Wall Street in v Tokyo se vrača optimizem

Morningstar, mednarodno podjetje za ocenjevanje in analize investicijskih skladov, je v prvem tednu aprila letos opravilo anketo med 28 najbolj priznanimi in na italijanskem finančnem tržišču prisotnimi upravitelji skladov (angl. fund manager). Vzorec predstavlja okrog 75 % vložene premoženjske mase v to obliko varčevanja. Namen te redne raziskave je okviriti izglede borznih tečajev za prihodnjih 6 mesecev.

Rezultati zadnjega opravljene dela kažejo, da so anketirani upravitelji skladov dokaj pozitivno naravnani na ameriški delniški trg. V mesecu aprilu se je namreč odstotek pozitivno usmerjenih "fund managerjev" na "Wall Street" povzpela iz prejšnjih 60 % na preko 73 %. Obratno se je znižal odstotek upraviteljev skladov, ki si pričakujejo porastek evropskih borznih tečajev (od 71 % na 69 %) v bližnji prihodnosti. Optimizem narekuje prepričanje, da se je za gospodarstvo v ZDA začelo daljše obdobje debelih krav. Zadnji podatki o zaposlovanju v tej državi potrjujejo to težnjo. Dodatno poslovni dobički ameriških podjetij vedno bolj pozitivno presenečajo. Ne nazadnje nastop guvernerja ameriške centralne banke Alana Greenspana pretekli teden pred kongresom v osnovi potrjuje pot navzgor za gospodarski sistem najbolj raz-

vite države na svetu. V tem novem okviru evropske države lahko vsekakor izboljšajo svojo dokaj trenutno skromno ekonomsko rast. Največji optimizem velja za delniške trge na Japonskem. Namreč 84,6 % anketiranih upraviteljev skladov meni, da bodo tečaji delnic v tej državi rasli tudi v prihodnjih 6 mesecih. V tem časovnem razmahu ima tokijska borza (indeks Nikkei 225) najboljše perspektive za dodaten in prodoren porast. Po večletnem obdobju negativne gospodarske rasti in deflacije naj bi se za Japonsko končno začel čas daljšega ekonomskega vzpona. Po saniranju svojih bilanc japonska podjetja lahko namreč izkoristijo ugodno konjunkturo celotnega azijskega gospodarstva. Zasebna potrošnja kot sestavna

in temeljna komponenta BDP (Bruto Državnega Proizvoda) ponovno kaže vidne znake oživljanja.

Za valutna tržišča skoraj četrtina anketirancev (20 odstotkov) meni, da je evropska skupna denarna enota v odnosu do dolarja zaključila svoj vzpon navzgor. Okrog 40 odstotkov vprašanih upraviteljev skladov je prepričanih, da bo razmerje dolar/evro v prihodnjih šestih mesecih nihalo v intervalu 1,20 in 1,25. Vsekakor znižanje evropske ključne obrestne mere zaradi nizke gospodarske rasti lahko privede do občutnega zmanjšanja vrednosti evra v odnosu do ameriškega dolarja. Bralci lahko sodelujejo pri naši rubriki z vprašanji in pripombami. Elektronska pošta: s.pahor@tin.it.

Stojan Pahor

Z blagoslovom Njegove Svetosti
Janeza Pavla II.

Srebrna plaketa Predsednika
Republike Italije

Pod pokroviteljstvom Ministrstva za kulturno
dediščino in kulturne dejavnosti

Illegio, Casa delle Esposizioni
30. april – 30. september

Sto umetnin, med katerimi so na
ogled tabelne podobe in leseni kipi,
platna, kodeksi in zlati izdelki od
Dürerja do Pacherja, od Altdorferja
do Partha in Grassija

Florijan

Most umetnosti in vere med evropskimi narodi

Casa delle Esposizioni
(Tolmeč – Videm)

0433.44445
0433.44316 / 2054

www.floriano2004.it
pieve_tolmezzo@libero.it

Urnik
10-19 (ob petkih 10.-22.)
Zaprto ob ponedeljkih

Vstopnice
Navadna € 6,00
Znižana € 4,00
Za študente € 2,00

Kako do razstave?

A 23, izhod "Carnia"

Železniška postaja v Vidmu

Iz Vidma (trg pred železniško
postajo) avtobus do kraja Illegio

Avtonomna dežela
Furlanija-Juljska krajina

Zavod za spomeniško
varstvo A.P.P.S.A.D.
Furlanije-Juljske krajine

Pokrajina Videm

Karpijska
gorska skupnost

Občina Tolmeč

Fundacija CRUP

***Dobrodošlico
Sloveniji
v združeni Evropi
izrekata slovenski
zamejski banki.***

*Živé naj vsi naródi,
ki hrepené dočakat' dan,
da, koder sonce hodi,
prepir iz sveta bo pregnan,
da rojak prost bo vsak
ne vrag, le sosed bo mejak!*

**Zadružna
Kraška
Banka**

**Zadružna
Banka
Doberdob
in Sovodnje**

*Opčine
Nabrežina
Bazovica
Domjo
Sesljan
Trst
Dolina*

*Doberdob
Sovodnje
Ronke
Štandrež
Gorica
Tržič*